

132 kV Krossberg–Harestad og Harestad transformatorstasjon

Uttalelser til konsesjonssøknad datert februar 2025 og
kommentarer fra Lnett

Innhold

1	Innledning	4
2	Sammendrag	5
2.1	Detaljplan	5
2.2	Jordkabel som alternativ til luftledning	5
2.2.1	Naturmangfold	6
2.2.2	Drift av nettet	6
2.2.3	Jordbruk	6
2.2.4	Landskap	7
2.3	Økonomi	7
2.4	Grunn- og rettighetsserverv	7
3	Høringsuttalelser med kommentarer	8
3.1	Kjell Gunnar Høie – 201842140-284	8
3.1.1	Kommentar fra Lnett	8
3.2	Øystein Stjern – 208142140-285	8
3.2.1	Kommentar fra Lnett	9
3.3	Henning Malmin – 201842140-286	9
3.3.1	Kommentar fra Lnett	10
3.4	Cecilie Kristine Karlsen – 201842140-287	10
3.4.1	Kommentar fra Lnett	10
3.5	Britt Helen Harestad – 201842140-298	10
3.5.1	Kommentar fra Lnett	11
3.6	Statnett – 201842140-299	11
3.6.1	Kommentar fra Lnett	12
3.7	Harald Bergsagel – 201842140-300	12
3.7.1	Kommentar fra Lnett	13
3.8	Statens Vegvesen – 201842140-302	15
3.8.1	Kommentar fra Lnett	18
3.9	Brit Ågot Selvåg – 201842140-303	18
3.9.1	Kommentar fra Lnett	23
3.10	Christine Louise Berner Nyvik – 201842140-304	23
3.10.1	Kommentar fra Lnett	28
3.11	Robert Jan Kobiela – 201842140-306	29
3.11.1	Kommentar fra Lnett	33
3.12	Leif Ruhne Olsen – 201842140-308	34
3.12.1	Kommentar fra Lnett	34

3.13 Andreas Haugen – 201842140-309	35
3.13.1 Kommentar fra Lnett	35
3.14 Ingrid Haugen – 201842140-310	36
3.14.1 Kommentar fra Lnett	36
3.15 Stig Seland – 201842140-311	36
3.15.1 Kommentar fra Lnett	41
3.16 Tom Scott – 201842140-312	41
3.16.1 Kommentar fra Lnett	42
3.17 Tor Birger Bjordal med familie – 201842140-313	42
3.17.1 Kommentar fra Lnett	43
3.18 Harvey Richard Warne – 201842140-314	43
3.18.1 Kommentar fra Lnett	43
3.19 Randaberg kommune – 201842140-315	44
3.19.1 Kommentar fra Lnett	46
3.20 May Karin Mannes – 201842140-316	46
3.20.1 Kommentar fra Lnett	51
3.21 Jon Bø – 201842140-317	51
3.21.1 Kommentar fra Lnett	52
3.22 Felles motstand mot luftspenn i Stavanger – org.nr. 935 173 868 – Høringsinnspill – 201842140-318	52
3.22.1 Kommentar fra Lnett	57
3.23 Jørgen Narvestad Anda – 201842140-319	57
3.23.1 Kommentar fra Lnett	59
3.24 Statsforvalteren i Rogaland – 201842140-320	59
3.24.1 Kommentar fra Lnett	61
3.25 Brit Ågot Selvåg – 201842140-321	61
3.25.1 Kommentar fra Lnett	66
3.26 Stavanger kommune – 201842140-322	66
3.26.1 Kommentar fra Lnett	68
3.27 Gard Maskin – 201842140-323	68
3.27.1 Kommentar fra Lnett	69
3.28 Motvind Norge – 201842140-324	69
3.28.1 Kommentar fra Lnett	71
3.29 Renate Lindås – 201842140-325	71
3.29.1 Kommentar fra Lnett	71
3.30 Rogaland fylkeskommune	71

1 Innledning

I dette dokumentet kommenterer Lnett høringsuttalelsene som er sendt til NVE i forbindelse med høring av «Tilleggssøknad 132 kV Krossberg–Harestad inkl. Harestad transformatorstasjon, februar 2025», NVE saksnummer 201842140.

NVE la konsesjonssøknaden ut på høring 30.04.2025 med høringsfrist 17.06.2025. Dokumentene i saken ble publisert på NVEs nettside, <http://www.nve.no/5050/A>. Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune fikk forlenget frist til henholdsvis 28.08.2025 og 31.08.2025.

NVE har bedt Lnett kommentere uttalelsene innen 04.07.2025. Noen av uttalelsene vil kreve nærmere avklaring som Lnett ikke får utført innen fristen NVE har satt, og fristen er dermed forlenget til 31.08.2025. Lnett vil likevel kommentere de fleste uttalelsene innen 04.07.2025 og sende dette til NVE.

Høringsuttalelsene er lagt inn slik de er mottatt. Rekkefølgen samsvarer med NVEs nummerering av uttalelsene. Lnetts kommentarer er ikke svar direkte til høringspartene, men til NVE. NVE vil på bakgrunn av høringsuttalelsene og Lnetts kommentarer vurdere om det behov for mer informasjon i saken før de eventuelt fatter et vedtak.

2 Sammenheng

Mange av høringspartene har påpekt lignende problemstillinger og ønsker. Lnett har derfor nedenfor skrevet noen generelle kommentarer på de temaene som går igjen i flere høringsuttalelser og vil henvise til disse der det er aktuelt. Høringsuttalelsene kommenteres spesifikt i kapittel 3.0

2.1 Detaljplan

NVE krever normalt en detaljplan som beskriver både anleggs- og driftsperioden for tiltaket når de gir konsesjon. Planen utarbeides i forbindelse med detaljprosjekteringen og skal inkludere vilkår som NVE stiller i vedtaket om anleggskonsesjon.

Detaljplanen vil utarbeides i henhold til NVE's veileder, se <https://veiledere.nve.no/detaljplan-for-energianlegg/>, og vil typisk inneholde beskrivelse av hvordan Lnett skal gjøre ulike avbøtende tiltak i anleggs- og driftsperioden, som eksempelvis:

- trafikkavvikling og hensyn til nærområdet
- støy, støv og renhold i anleggsfasen
- tilpasninger av anleggsperiode for å unngå hekkeperiode til sårbare arter
- beskrivelse av hvordan Lnett vil redusere ulemper for landbruksdrift
- sikring av eventuelle kulturminner i anleggsperioden

Detaljplanen vil sendes på høring til offentlige etater, direkte berørte grunneiere m.fl. og skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidet kan starte.

2.2 Jordkabel som alternativ til luftledning

Jordkabel som alternativ til luftledning har vært et uttrykt ønske fra mange parter i prosjektet. Stortingsmelding 14, 2011-2012 (Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet) legger opp til at luftledning er hovedregelen for kraftledninger på dette spenningsnivået (132 kV). Dette er senere bekreftet i NOU 2022:6 og begrunnes i stor grad av den store kostnadsforskjellen.

Etter første søknad, datert desember 2021, ba NVE i mars 2023 om tilleggsutredninger i prosjektet. NVE ba blant annet om oppdaterte teknisk/økonomiske utredninger for jordkabel på strekningen.

I april 2023 påpekte NVE i brev til Lnett og kommunene at «NVE kan ikke på bakgrunn av gjennomførte utredninger og høring av søknaden se at det er delstrekninger som per i dag utpeker seg som unntakstilfeller etter gjeldende retningslinjer for kabel som alternativ til luftledning og tidligere praksis i tilsvarende saker. Dersom unntaksbestemmelsen om ekstern finansiering skal komme til anvendelse, forutsetter det blant annet at det inngås finansieringsavtale mellom Lnett og nyttehavere før tiltaket kan gis konsesjon med den løsningen nyttehavere ønsker.».

Både Randaberg og Stavanger kommuner inngikk avtale med Lnett om utredning av jordkabel, for å belyse merkostnad ved å benytte jordkabel i stedet for luftledning på strekningen. Utredningen med tilhørende avtale for finansiering av merkostnad ble forelagt kommunene høsten 2024. Randaberg

kommunestyre vedtok 31. oktober 2024 å ikke inngå finansieringsavtale for bygging av jordkabel, mens Stavanger bystyre vedtok 16. desember 2024 å inngå avtale om finansiering av merkostnaden for jordkabel på strekningen Krossberg–Lyngnes. Basert på dette søkte Lnett konsesjon for jordkabel fra Krossberg til Lyngnes forutsatt Stavanger kommune bekoster merkostnaden og luftledning fra Lyngnes til Harestad. I tillegg ble det søkt sekundært på luftledning på hele strekningen.

Kabelutredningen inkluderte også konsekvensutredning for jordkabel, med sammenligning av disse mot konsekvenser for luftledning. Kort oppsummert er jordkabel et bedre alternativ for de «ikke-prissatte temaene». Nedenfor belyses noen av forskjellene mellom jordkabel og luftledning knyttet til de forskjellige temaene.

2.2.1 Naturmangfold

Flere argumenterer for at fugler vil påvirkes av luftledninger, med økt fare for kollisjon og fugledød. Et anerkjent avbøtende tiltak er fugleavvisere, som gjør linetrådene mer synlige for fuglene og på den måten reduserer sannsynligheten for kollisjoner. Lnett foreslår i søknaden at det benyttes fugleavvisere på topplinen for hele strekningen med den nye ledningen, samt at det kan være aktuelt også for den eksisterende ledningen.

I områder med skog, kan det utføres skånsom skogrydding under luftledningen, der man bare fjerner de trærne som det er helt nødvendig at fjernes av hensyn til anleggets sikkerhet. Ved å la resten av vegetasjonen stå igjen, vil virkingene på naturmangfoldet bli mindre enn dersom alle busker og trær fjernes i ryddegaten.

2.2.2 Drift av nettet

Ut ifra hensyn til Lnetts drift av strømmettet er det ingen vesentlig forskjell på jordkabel og luftledning. Luftledninger dimensjoneres for klimatiske forhold, blant annet med fokus på vind- og isforhold. Det vil være noe flere utfall med luftledning, men svært mange av dem er kortvarige og forbigående, mens for mer langvarige feil er de lettere å lokalisere og fikse på luftledning enn ved feil på jordkabel.

Luftledning eller jordkabel som mål for sabotasje er mindre sannsynlig. Forbindelsene (både luftledning og jordkabel) vil ha noe begrenset skadepotensial og kortere reparasjonstid enn mer sårbare deler av strømmettet. Dette gjør at Lnett vurderer at valg av utbyggingsløsning ikke påvirker sårbarhet eller leveringssikkerhet i betydelig grad.

2.2.3 Jordbruk

Lnett erkjenner at alle våre anlegg, både jordkabel og luftledning, påvirker jordbruksdriften i varierende grad. Vi legger til rette for at det skal være minst mulig belastende med en luftledning over dyrket jord. Forskriften setter krav til at 132 kV linetråd skal henge minst 6,7 meter over terrenget, men Lnett hever strømførende linetråd til minimum 10 meter over dyrket jord, blant annet for å ta hensyn til større utstyr.

På strekningen Krossberg–Harestad krysser luftledningen ikke over noen innmarksbeiter som er godkjente spreieareal og tiltaket vil ikke føre til bortfall av spreieareal. Fulldyrket areal er godkjent spreieareal uavhengig av om det går en luftledning over arealet eller ikke.

2.2.4 Landskap

I de konsekvensvurderinger som er gjort for jordkabel sammenlignet med luftledning kommer jordkabel stort sett alltid best ut når det kommer til landskap. For landskap gjøres det utredning av konsekvensene primært for å bedre kunne prioritere mellom forskjellige alternativ for luftledningstrase.

Avbøtende tiltak for landskap kan være å benytte vegetasjon til å dempe det visuelle inntrykket en luftledning gir. Spesielt der traseer krysser turveier vil man med vegetasjon inn mot turveien kunne redusere virkningen av vegetasjonsrydding i traseen for øvrig. For Krossberg-Harestad er det foreslått å benytte vegetasjon enkelte steder mellom Krossberg og Lyngnes dersom det skal bygges luftledning på denne strekningen. Utover dette er det ingen områder som utpeker seg som veldig aktuelle for dette tiltaket.

2.3 Økonomi

Lnett kan forstå ønsket om mer detaljer for priser som er lagt til grunn i utredning av merkostnad. Det er dessverre begrenset hvilken detaljinformasjon Lnett kan gi ut siden dette trolig vil påvirke prisene vi får inn i anbud. Basert på vår erfaring ser vi at det er en viss fare for at leverandører kan legge seg på det oppgitte prisnivået, dersom vi er åpne rundt dette. Prisene kan da ende opp med å bli høyere enn de ellers ville blitt. Dette har vi dessverre erfart i et tidligere prosjekt. Meterprisen for jordkabel er derfor unntatt offentlighet i henhold til Offentlighetsloven § 23. Unntak av omsyn til det offentliges forhandlingsposisjon med mer.

Lnett har engasjert konsulenter til å estimere kostnadene for både luftledning og jordkabel. Det har vært innhentet budsjettpriser fra flere leverandører, og det har også vært dialog med andre nettselskap. Lnett mener prisene som er lagt til grunn er reelle, samtidig som de har noe usikkerhet som følge av økende etterspørsel og varierende valutautvikling.

Når Lnett angir en merkostnad for jordkabel, sammenlignet med luftledning, tas det utgangspunkt i kostnader estimert for begge ledningstyper. Og så er det lagt til grunn marginer for å fange opp usikkerheten i fremtidig prisutvikling og usikkerhet i estimatene. Hensikten med dette er å legge frem en kostnadsramme der Lnett har som mål å sikre at gjennomføringen vil ligge innenfor denne rammen. På den måten vil man skape forutsigbarhet i kostnadene for både parten som vil finansiere merkostnaden for jordkabel, og for Lnett. Skulle den finansierende part på et senere tidspunkt trekke seg fra avtalen, vil dette medføre store konsekvenser med blant annet forsinkelse av prosjektet med tilhørende utfordringer for de kundene som venter på strøm.

2.4 Grunn- og rettighetsserverv

Når løsninger er avklart og konsesjon foreligger, vil Lnett starte arbeidet med å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere for å erverve rettigheter for tiltaket og det midlertidige anleggsarbeidet. Det vil benyttes standardiserte satser der slike finnes. De siste skjønn gitt i prosjekter som angår fornyelse og oppgradering av strømmettet i Sør-Rogaland har vært lavere enn tilbud gitt i minnelige avtaler. I den grad det ikke lykkes å inngå minnelige avtaler, vil det bli søkt om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse i nødvendig omfang.

3 Høringsuttalelser med kommentarer

3.1 Kjell Gunnar Høie – 201842140-284

Takk for sist.

Er innforstått med at 132 kv kraftledning kommer. Dessverre i luftlinje/kabler. Det er veldig trist og forunderlig at en av Norges største aktører/ departement bryr seg så lite om traseer og rasering av natur og opplevelser dertil. Saken blir kastet til en liten kommune (Norges minste fastlandskommune) med beskjed om, betal. Etter mitt syn burde et slikt prosjekt være av nasjonal anliggende med hensyn til kostnader og inngripen i natur og sikkerhetsaspektet med valg av luftlinje. Personlig vil linjen komme i verstefall 25 m fra hjørnet av vår eiendom. Ber derfor om at dere ser på trasévalgene og tar hensyn til beliggenhet. Adressen til vår vakre opparbeide park er Austmarka 18. Har tidligere gått på befaring med repr. fra Lnett og forela mitt syn ang ovenfornevnte. Har via media sett uttalelser fra Lnett om at, sitat; for oss spiller det liten rolle om det blir luft eller jord som blir valgt, vi bare bygger. Derfor må andre ansvarlige instanser ta innover seg ansvar. Husk dette byggverk skal rage gjennom vår lille kommune i over skuelige årstider.

Mvh

Kjell Gunnar Høie

Austmarka 18

Mob.93201993

3.1.1 Kommentar fra Lnett

Jordkabel som alternativ til luftledning er nærmere omtalt i kapittel 2.2.

Omsøkt trase for luftledning har en avstand på ca. 85 meter til eiendommen i Austmarka 18, regnet fra senter trase. Traseen er ikke justert i dette området fra forrige søknad. Det er aktuelt å gjøre mindre justeringer på plassering av mastene i dette området, men avstanden til Austmarka 18 vil fortsatt være i samme størrelsesorden. Lnett kan ikke se at avstanden forsvarer bruk av jordkabel på strekningen.

3.2 Øystein Stjern – 208142140-285

Hei.

Viser til høring for Tilleggssøknad 132 kV kraftledning Krossberg–Harestad inkl. Harestad transformatorstasjon

Støtter at Harestad transformator stasjon plasseres ved alternativ 5.

Dette muliggjør også videre luftstrek langs E39 og øst for signalhaugen (alternativ 1.0.3). Lanskapsområdet på vestsiden av signalhaugen vil bli kraftig forringet av at mastene plasseres på høyeste mulige punkt i Randaberg (fjellrygg), ut mot mekjarvik.

I og med Harestad-Nordbø skal omsøkes i en senere søknad, så legger jeg til grunn at det her vil være egen høringsrunde på denne traseen. Vennligst bekreft at så er tilfelle.

Mvh
Øystein Stjern

3.2.1 Kommentar fra Lnett

Lnett tar støtten til prioritering av stasjonsalternativ 5 til etterretning.

Øvrige kommentarer er relevante for strekningen Harestad–Nordbø, og det planlegges egen tilleggssøknad for denne strekningen. Lnett regner med at NVE vil avholde en høring av den søknaden i forkant av videre saksbehandling.

3.3 Henning Malmin – 201842140-286

Jeg viser til varsel om planlagt utbygging av kraftledning i luftspenn over min eiendom

Som grunneier ønsker jeg med dette å komme med en formell uttalelse og innsigelse mot den planlagte løsningen med luftledning over min eiendom. Jeg anmoder i stedet om at kraftledningen legges i jordkabel (nedgraving) på det aktuelle strekket.

Begrunnelse for innsigelsen:

- 1.Eiendomsverdier og arealbruk: Et luftspenn vil kunne redusere eiendommens markedsverdi og legge føringer på fremtidig bruk og utvikling av eiendommen. Dette er et alvorlig inngrep i grunneiers rettigheter.
- 2.Miljøhensyn: En nedgravd løsning vil redusere risiko for påvirkning på dyreliv, særlig fuglearter som er sårbare for kollisjoner med luftspenn.
- 3.Teknologisk og praktisk gjennomførbarhet: Det finnes i dag velutviklede teknologiske løsninger for nedgraving av kraftlinjer, og dette bør vurderes grundigere i lys av langsiktig bærekraft og samfunnsmessige kostnader.

Jeg ber derfor om at det foretas en ny vurdering av trasévalg og teknisk løsning, med særlig vekt på muligheten for jordkabel på strekningen som krysser min eiendom. Det er viktig for meg som berørt part å understreke at jeg ikke er imot nødvendige infrastrukturtiltak, men at slike tiltak må gjennomføres på en måte som tar hensyn til lokalmiljø, grunneiere og natur.

Jeg står til disposisjon for nærmere dialog om saken, og forventer å bli holdt løpende orientert om videre planprosess.

Med vennlig hilsen
Henning Malmin

3.3.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. En kort innskutt lengde med jordkabel i en luftledning, forbi din eiendom, er ikke en teknisk og driftsmessig anbefalt løsning, og vurderes derfor som uaktuelt. Det vil for øvrig også være uforholdsmessig dyrt. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Ved planlegging av en ny kraftledning benyttes langsiktige planer for arealbruk aktivt. Gjeldende eiendom er i kommuneplanen avsatt til LNFR-område og tiltaket endrer ikke dagens bruk av arealene i stor grad. I området er det også aktuelt med ny vegforbindelse, Transportkorridor Vest, som foreløpig er regulert i Randaberg kommune, frem mot aktuell eiendom. Det er tatt hensyn til denne vegforbindelsen i forbindelse med planlegging av luftledningen.

3.4 Cecilie Kristine Karlsen – 201842140-287

Hei,

Ref kraftledninger som skal gå i luftlinje over vår eiendom. Dette ønsker vi ikke, da dette forringer verdien og vil være svært negativt for fremtidig bruk, og hva vi ønsker av denne eiendommen. Her er det vel ikke tvil om at vi i Norge, i 2025, må ha fokus på at kraftledningene graves ned i bakken!

Mvh Cecilie Karlsen

3.4.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. En kort innskutt lengde med jordkabel i en luftledning, forbi din eiendom, er ikke en teknisk og driftsmessig anbefalt løsning, og vurderes derfor som uaktuelt. Det vil for øvrig også være uforholdsmessig dyrt. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Ved planlegging av en ny kraftledning benyttes langsiktige planer for arealbruk aktivt. Gjeldende eiendom er i kommuneplanen avsatt til LNFR-område og tiltaket endrer ikke dagens bruk av arealene i stor grad. I området er det også aktuelt med ny vegforbindelse, Transportkorridor Vest, som foreløpig er regulert i Randaberg kommune, frem mot aktuell eiendom. Det er tatt hensyn til denne vegforbindelsen i forbindelse med planlegging av luftledningen.

3.5 Britt Helen Harestad – 201842140-298

1. Førsteprioritet: Jordkabel

Det er av avgjørende betydning at det benyttes jordkabel som førstevalg for strømførende linjer i området. Dette vil gi betydelig redusert visuell og fysisk belastning for både innbyggere og landskap, og er i tråd med nasjonale føringer for miljø- og naturhensyn.

2. Transformatorstasjon: Alternativ 5 foretrekkes

etablering av transformatorstasjon i alternativ 5 vil være det beste alternativet. Beliggenhet på udyrka mark reduserer inngrep i matjord og verdifullt kulturlandskap. Større avstand til eksisterende boligbebyggelse innebærer mindre belastning for innbyggere i nærområdet. Plasseringen er i ytterkant av et område brukt til friluftsliv og rekreasjon, noe som reduserer de negative konsekvensene for allmenn bruk. Det gir mindre visuell støy og lavere påvirkning på landskapsbildet.

3. Adkomstvei via Ryggveien

Adkomstvei til transformatorstasjonen bør legges via Ryggveien. Dette gir kortere veianlegg, som gir lavere kostnader. Det er mulig å bruke eksisterende private veier mot kompensasjon selvsagt. Dette gir mindre inngrep på dyrka jord og kulturlandskapet. Det vil også gi bedre logistikk under byggefase og videre drift. Ved å velge Ryggveien som adkomstvei kan merkostnadene knyttet til alternativ 5 reduseres.

4. Avtaler og kompensasjon

Etablering av anlegg må skje i tett dialog med berørte grunneiere. Det er avgjørende at det inngås minnelige avtaler som sikrer forsvarlig økonomisk kompensasjon. Forhåndstiltredelse er ikke akseptabelt, og ekspropriasjon er ikke ønskelig. Planprosessen har pågått over flere år, og det har vært god anledning til å fremforhandle frivillige avtaler. Enhver gjennomføring må derfor baseres på respekt for grunneierrettigheter og lokal forankring.

3.5.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Lnett har prioritert stasjonsalternativ 5 og registrerer støtte for dette alternativet.

Adkomst til stasjonen er planlagt etablert fra Torvmyrveien for å samle infrastruktur. Det vil være behov for å legge om distribusjonsnettet og etablere VA-grøft til stasjonen. Dette skal tilknyttes ved Torvmyrveien og Lnett ser på det som rasjonelt å samle infrastrukturen via den omsøkte adkomstveien.

Lnett søker å inngå minnelige avtaler. Avtaler inngås etter at det foreligger konsesjon for bygging. Vi viser til ~~Med hensyn til avtaler mellom Lnett og grunneiere vises det til tekst i kapittel 2.4.~~

3.6 Statnett – 201842140-299

Høringssvar for høring av tilleggssøknad 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad

Statnett viser til brev datert 30.04.2025 vedrørende Høring av tilleggssøknad – 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad.

Vi har ingen spesifikke merknader til tilleggssøknaden, men påpeker at anleggenes funksjonsegenskaper er gjenstand for offentlig rettslig vedtak av systemansvarlig iht. forskrift om systemansvaret §14. Anleggene tillates ikke idriftsatt uten slikt vedtak, ref. veiledning gitt på våre

nettsider, <https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/systemansvaret/fosweb/soknad-om-idriftsettelse-av-anlegg-fos-14/>.

Konsesjonær har ansvaret for å avklare anleggenes funksjonalitetssegenskaper før anleggene settes i bestilling, det vil si i god tid før planlagt idriftssettelse.

Er det spørsmål knyttet til Statnetts høringsuttalelse eller andre forhold det ønskes informasjon om kan saksbehandler Matias Ebbe Theisen kontaktes på tlf.: +47 23 90 34 83 eller epost: matias.theisen@statnett.no

Med vennlig hilsen
Matias Ebbe Theisen
Regionale planer Vest og Sør

3.6.1 Kommentar fra Lnett

Lnett registrerer at det ikke er noen merknader.

Lnett vil ha dialog med Statnett og sørge for vedtak iht. forskrift om systemansvaret § 14 før anleggene settes i drift.

3.7 Harald Bergsagel – 201842140-300

Hei

I denne saken ber vi om at Stavanger kommune sender denne e-posten til ordfører og det politiske systemet. For alle som mottar denne e-post er det viktig å lese innholdet og sette seg inn i saken fordi i dette tilfellet er det gjort en ordentlig tabbe av søker. En tabbe som setter oss i en vanskelig situasjon samtidig som vi ikke har fått ivareta vår rett, Stavanger kommunes folkevalgte har av den grunn heller ikke fått saken tilstrekkelig opplyst før di har truffet vedtak i denne saken.

For eventuelle spørsmål eller uklarheter kan vi kontaktes.

I denne saken gjorde Stavanger kommune vedtak om at di ville ta kostnaden med jordkabel i Stavanger kommune. Dette ble vi gjort oppmerksom på gjennom avisene der det står at «Stavanger kommune tar regningen for jordkabel».

Etter å ha blitt kjent med at kablene skulle legges som jordkabel i Stavanger kommune, slo vi oss til ro og tenkte ikke mer over dette.

Stor var vår undring da vi fikk brev fra L- nett med situasjonskart - som viste at kabelen skulle ha luftspenn over vår eiendom. Hva betyr dette?

Uttalelse fra gnr31, bnr 50 i Stavanger til L- netts søknad om ny høyspentlinje fra Krossberg i Stavanger til Harestad i Randaberg.

Det er begått saksbehandlingsfeil som helt klart har ført til at eiere av bolig- og landbrukseiendommer i Stavanger ikke har fått mulighet til å ivareta egne interesser som di etter gjeldene regler har krav på.

Denne feilen fratar oss alle muligheter til å ivareta våre interesser og di folkevalgtes mulighet for å beskytte oss fra L- netts ensidige saksfremstilling av saken og må føre til at

- kabelen legges i jorden eller
- mastene flyttes over til Randaberg eller
- søknaden sendes tilbake og prosessen starter på ny.

Heller ikke kommunestyret i Stavanger ble gjort oppmerksomme på at linjen ville krysse eiendommer - nord i Stavanger – i en lengde av ca 300 meter. Dette faktumet er ikke underslått, men våre folkevalgte ble ikke gjort oppmerksomme på at vedtaket - slik dette er videreført av L- nett - medfører en helt uakseptabel forskjellsbehandling av innbyggere i Stavanger.

Vi oppfatter det ikke slik at L- nett på noen måte har gjort underslått dette faktum, men tvert imot har di ikke satt seg inn i hvor kommunegrensene er. Dette underbygges også av at da Svein Bergsagel var i kontakt med saksbehandler på telefon så måtte han - for at saksbehandler skulle forstå i hvilken kommunen eiendommen vår ligger - så måtte Svein til slutt si at « jeg vet da hvilken kommune jeg bor i».

Denne tabben skal ikke vi lide for, men alle ulemper og kostnader må dekkes av L- nett i egenskap av søker og tiltakshaver.

Hvis NVE finner saken tilstrekkelig opplyst og at våre interesser er ivaretatt så ber vi om at di gir søker beskjed om at di ved etablering av mastene tar hensyn til eksisterende infrastruktur - avløpsanlegg - slik at disse ikke skades eller utsettes for unødig fare for å bli skadet/ ødelagt i fremtiden.

Avslutningsvis tillater vi oss å si at søkers behandling av denne saken ikke er egnet til å styrke tiltroen til deres evne til å ivareta våre behov for sikker infrastruktur som sikres mot mulig skade og skadeverk og har tilstrekkelig kapasitet i fremtiden.

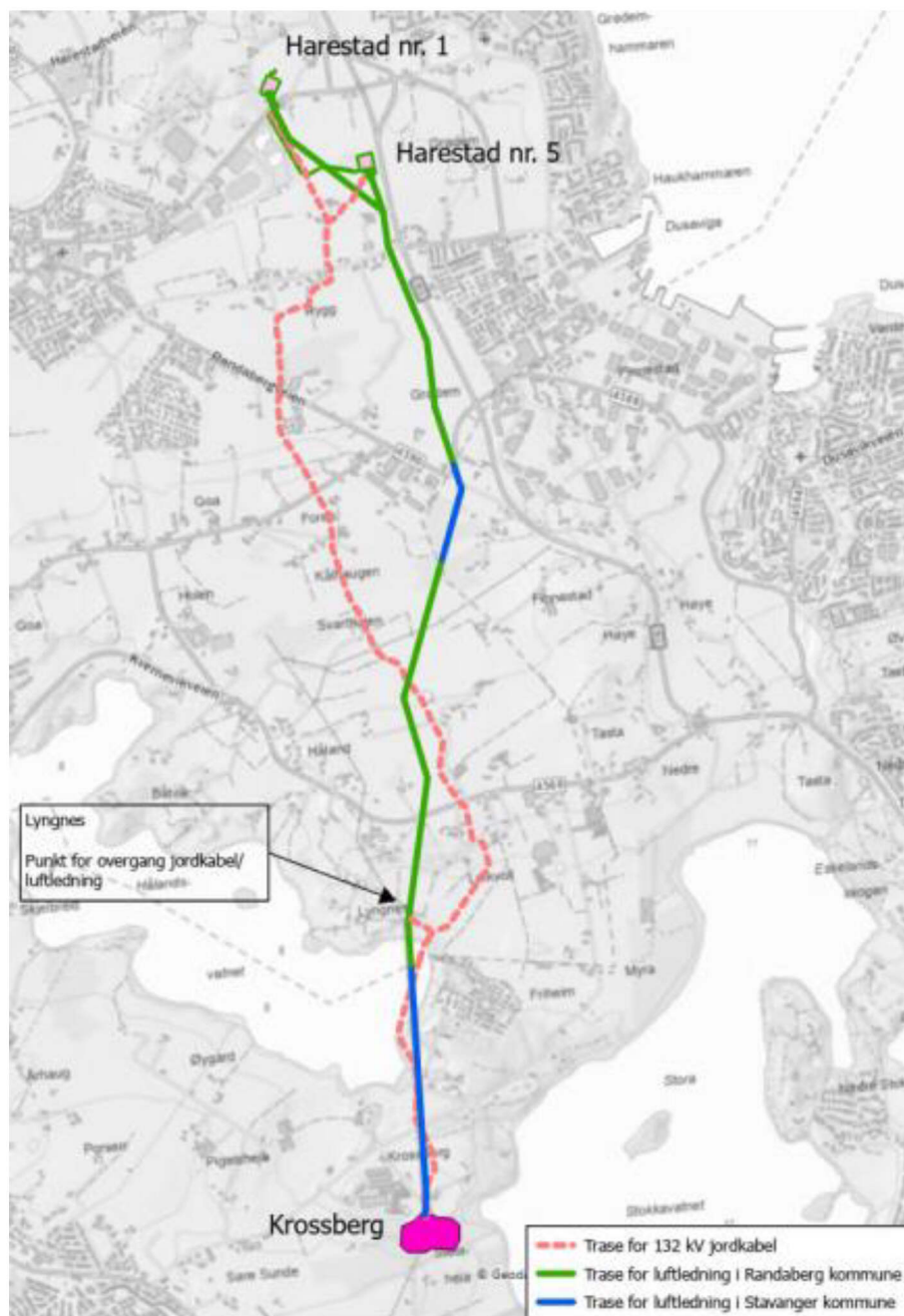
For eierne av gnr31, bnr 50
Harald Bergsagel

3.7.1 Kommentar fra Lnett

Politikerne i Stavanger kommune har kommunisert et sterkt ønske om å unngå luftledning ved å bekoste utredning av jordkabel og senere inngå finansieringsavtale for merkostnad for jordkabel. Det vil likevel bli en relativt kort strekning med luftledning i Stavanger kommune, i en strekning på ca. 450 meter. Lnett har vært i flere politiske møter i Stavanger kommune knyttet til utredning og bruk av jordkabel.

I forkant av politisk behandling av finansiering av merkostnad presenterte Lnett resultatet av jordkabelutredningen i formannskapsmøte 24.10.2024. Der ble alternativet med jordkabel fra Krossberg til Lyngnes og luftledning videre mot Harestad lagt frem. Det ble tydelig vist at dette

innebar luftledning i området ved Kvitmyrveien i Stavanger kommune, se utsnitt under hentet fra presentasjonen benyttet i møtet. Mellom Lyngnes og Harestad stasjon er det ca. 3,3 km. En innskutt jordkabel på ca. 450 meter midt i dette strekket vil være en dårlig teknisk og driftsmessig løsning og vurderes derfor som uaktuelt. Det vil for øvrig også være uforholdsmessig dyrt, med flere kabelendemaster og endepunktskomponenter på jordkablene.

Alle berørte grunneiere er tilskrevet og informert om høring av søknaden, samt invitert til åpen kontordag for individuell veiledning. De har også tidligere blitt orientert i forbindelse med høring av melding og første konsesjonssøknad. Eierne av gnr. 31, bnr. 50, har i tillegg blitt kontaktet direkte for

diskusjon om plassering av mast på deres eiendom. De benyttet seg av åpen kontordag i tillegg til muligheten til å komme med høringsuttalelse, og har således hatt mulighet til å fremme sine interesser ved flere anledninger.

3.8 Statens Vegvesen – 201842140-302

Høring av tilleggssøknad Krossberg-Harestad

Vi viser til høring av tilleggssøknad Krossberg-Harestad, datert 30.04.2025. Vi viser også til våre tidligere merknader datert 29.04.2022.

Saken gjelder

Opprinnelig søkte Lnett om ny 132 kraftledning fra Krossberg, via Harestad, til Nordbø. Lnett har nå valgt å dele tiltaket i to, og søker i første omgang kun om en ca. 5 km lang 132 kV kraftledning fra Krossberg til Harestad og ny Harestad transformatorstasjon. Søknad om den videre forbindelsen fra Harestad til Nordbø vil sendes inn til NVE på et senere tidspunkt.

Statens vegvesens rolle i saken

Til denne saken uttaler vi oss med bakgrunn i forvaltningsansvaret for riksvegnettet.

Våre merknader

Vi registrerer at våre merknader datert 29.04.2022 er kommentert i merknadsheftet. Lnett vil søke om tillatelse for kryssinger av Statens vegvesens anlegg, samt dispensasjon fra byggegrense ved behov. For ordens skyld presiserer vi at det også må søkes om tillatelse for legging av kabler og ledninger over, under og langs offentlig veg innenfor 3 m fra vegkant og ellers innenfor Vegvesenets eiendomsområder. Dette følger av veglova §§ 32 og 57 og ledningsforskriften.

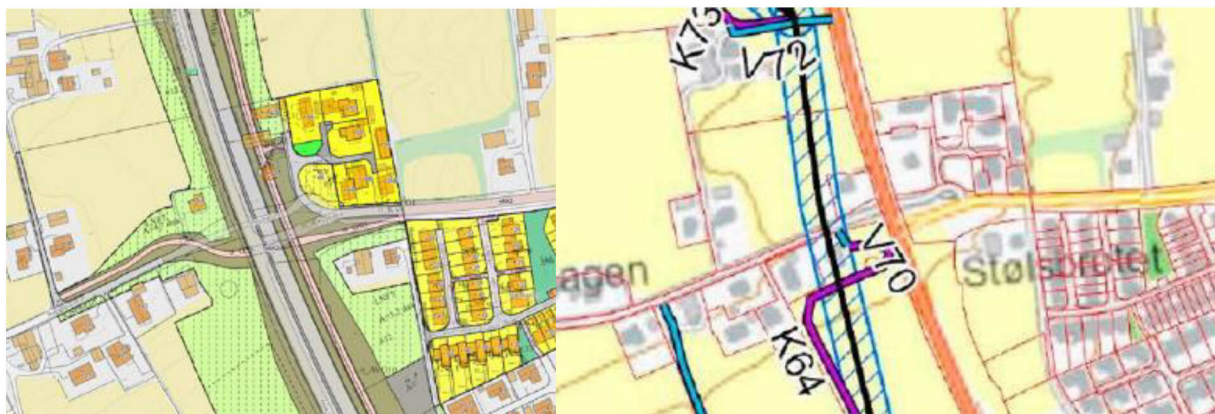
Luftledningstraseen i området Randabergveien–Ryggveien justeres og omsøkes på bakgrunn av våre innspill til saken. Høyspentlinja er trukket så langt vest som mulig mellom Randabergveien og Ryggveien for å begrense konflikten med det midlertidige bygge- og anleggsområdet for E39 Smiene-Harestad, samt redusere/unngå konflikt med midlertidig masselagring og permanent heving av landbruksareal. Vi forutsetter at den justerte høyspentlinja er i tråd med det som har blitt drøftet mellom Lnett og Statens vegvesen i forkant av konsesjonssøknaden, i møte den 08.05.2024 og 11.11.2024.

Utklippet viser de to omsøkte stasjonsområdene vest for E39.

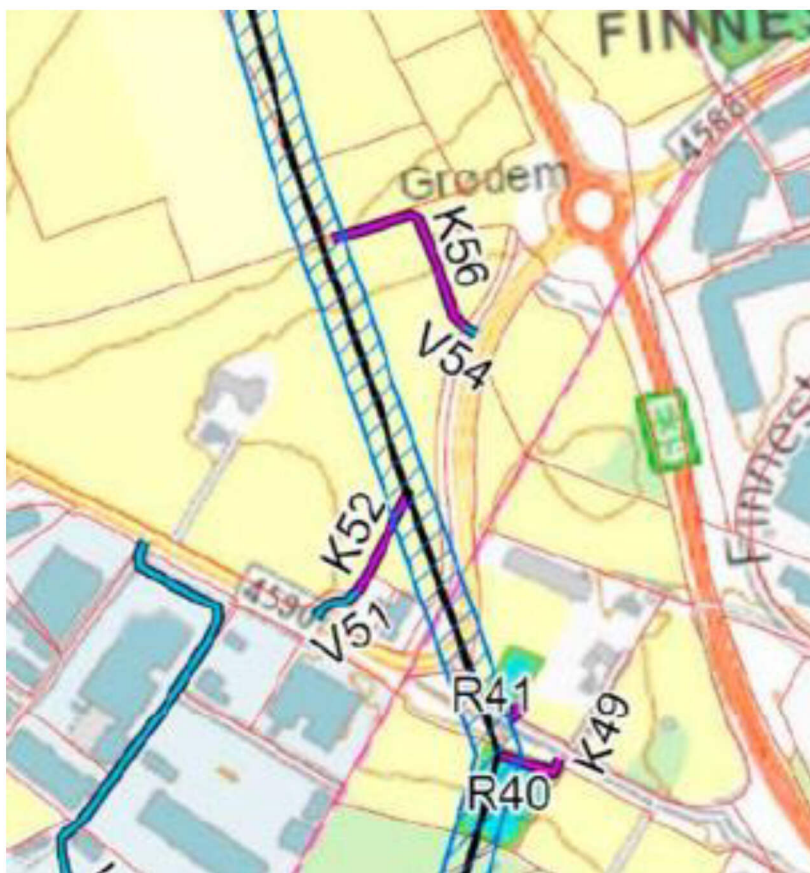
Tidspunktet for realisering av tiltaket vil ha betydning for vegprosjektet E39 Smiene-Harestad. Dersom Lnett blir ferdig med sitt anlegg før bygging av ny E39, vil dette være gunstig for å sikre en god tilpasning til vegprosjektet. Dersom begge anlegg skal etableres i samme tidsperiode, kan det bli utfordringer med grensesnittet mellom prosjektene med tanke på å tilpasse byggefaser og koordinere anleggsarbeidene. Dette må avklares med oss forut for entreprisene.

Ved Ryggveien skal linje og mast plasseres tett opp til eksisterende undergang under E39. I forbindelse med realisering av E39 Smiene-Harestad skal denne undergangen rives, og det skal etableres en ny og lengre undergang. Kommunale ledninger skal også legges om. Statens vegvesen vil gå i dialog med Lnett i forkant av entreprise, for å avklare praktisk tilrettelegging og overholdelse av krav for arbeider nær høgspenningslinje og master. Gang- og sykkelvegen under E39 skal justeres på nordvestsiden av E39. Her er det viktig at masten på nordsiden av Ryggveien etableres slik at det ikke legger begrensninger for byggingen av gang- og sykkelvegen ned til undergangen, samt for omlegging av ledninger. Ryggveien 40 skal rives i henhold til vedtatt plan for E39 Smiene-Harestad. Dersom det er behov for justeringer av traséen i dette området, skal dette avklares med Statens vegvesen.

Utklippet til venstre viser ny gang- og sykkelundergang i vedtatt plan. Til høyre vises tiltaket i konsesjonssøknaden.

Høyspentlinja vil også krysse ved Randabergveien. Randabergveien skal legges om i forbindelse med E39 Smiene-Harestad, og det er dermed viktig at ny vinkelmast på vestsiden av vegen plasseres og bygges slik at det ikke legger begrensninger på byggearbeidene som Vegvesenet skal gjennomføre ved Randabergveien. Dersom Lnetts tiltak er ferdig før byggestart for E39 Smiene-Harestad, vil Statens vegvesen gjøre de nødvendige avklaringene med Lnett.

Utklippet viser tiltaket ved Randabergveien.

I henhold til tilleggssøknaden (s. 24) skal den strømførende linjetråden som går over dyrka mark eller områder som har stor sannsynlighet for å bli dyrket opp, ha en minimumshøyde på 10 meter over bakken. Dette vil være en fordel, også for anleggsarbeidene når E39 Smiene-Harestad skal bygges, at mastehøyde og fri arbeidshøyde under høgspennlinja blir så stor som mulig.

Statens vegvesen har utover dette ingen merknader til tilleggssøknaden, og ser frem til videre dialog.

Transport vest - Transportforvaltning vest 2

Med hilsen

Tonje K. Doolan, Seksjonsleder

Katrine Nasset, Planforvalter

3.8.1 Kommentar fra Lnett

Lnett har hatt en god dialog med Statens vegvesen for å tilpasse traseen til prosjektet E39 Smiene-Harestad. Det vil være viktig å ha en fortsatt tett og god dialog for å optimalisere og tilpasse hverandres tiltak både i bygge- og driftsfasen.

3.9 Brit Ågot Selvåg – 201842140-303

Høring av tilleggssøknad – 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad.

Folk, faginstanser, næringer, uavhengige konsulentselskap og interessegrupper har uttrykt og dokumentert sterke ønske om jordkabler og motstand mot luftspenn. Og politikere i Stavanger har 16. desember 2024 vedtatt at de vil bevilge penger til mellomlegget mellom luftspenn og jordkabler på Krossberg – Lyngnes strekningen.

Jordkabler gir langt lavere visuelle og fysiske inngrep i naturen. Luftspenn krever store områder og fører til at leveområdene for dyr blir fragmentert. Luftspenn med høye master og kabler påvirker landskapet negativt, det gir et industrielt preg, og det er estetisk ødeleggende for totalopplevelsen av naturen. Jordkabel er usynlige og gir ikke visuelle forstyrrelser.

Det skal bygges for fremtiden. Men slik som utbyggingen av strømmettet planlegges nå fra Krossberg til Fogn, så er det store verdier som det ikke tas hensyn til. Naturen er det viktigste vi har selve livsgrunnlaget vårt, men blir utrolig nok ikke tatt med i noe konkret regnskap. Det har den heller ikke blitt i denne søknaden.

Det handler om FN's, Regjeringen's og Stavanger kommunes bærekraftmål som folk og instanser må ta hensyn til og følge. FN's bærekraftmål nr. 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn - Ta vare på de grønne lungene rundt deg:

‘Gjør det du kan for å bevare grønne lunger i nærområdet ditt. Vær insektenes og fuglenes advokat og forsvar parkområder, naturlig skog og ville blomster og natur. Naturlig vegetasjon og blomster er viktig for bier og humlers overlevelsesevne.’

Regjeringens har fastsatt 25 nasjonale miljømål hvor helhetlig samfunnsplanlegging er viktig, og Stavanger kommune's grønn plan har som mål bl.a: 'Å sikre en levende, variert og sammenhengende grønnstruktur med høy verdi for natur, landskap og rekreasjon.'

Disse målene blir ikke hensyntatt i stor nok grad i Statnett og Lnett's planlegging. De blir ikke prioritert.

Det er knapphet på grønne arealer i Stavanger kommune. Stavanger kommunes Grønn plan har som mål å sikre en levende, variert og sammenhengende grønnstruktur med høy verdi for natur, landskap og rekreasjon. Velges alternativ 1b i søknaden vil dette medføre stor skade på disse målene.

Fra Stortingsmelding 14, kap 2.7: «Det er et sentralt hensyn ved planlegging og konsesjonsbehandling å søke å finne frem til de løsninger som totalt sett er gunstigst for samfunnet»

Det er føringene i denne Stortingsproposisjonen som er avgjørende for valg av løsning, og det er det «bærende prinsipp» om at fordelene må være større enn samfunnets kostnader. Det er ingenting som er kjent som kan dokumentere at fordelene ved luftspenn er større enn de kostnadene samfunnet blir påført. Utbygger har heller ikke gjort noe forsøk på å vise dette. På den annen side ligger det solid dokumentasjon på at kostnadene langt overstiger fordelene ved luftspenn.

Alt tilsier at jordkabel skal velges i forhold til Stortingsproposisjonen.

I tillegg til det bærende prinsipp er det flere andre føringer i Stortingsmeldingen som peker mot kabel;

- Utbygging skal sikre at prosjektene utformes skånsomt for naturmangfold, landskap og lokalsamfunn
- kabling kan velges når det gir vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning
- Jordkabel kan velges når luftledning gir store ulemper for bomiljø og nærfriluftsområder der det er knapphet på slike areal».

Kostnadsforskjell mellom luftspenn og jordkabel har vært det som har vært det dominerende og feilaktige argument fra Lnett sin side. Som medlem i Folkeaksjonen stiller jeg meg fullstendig bak Erik Astad's klage på Lnett. Denne klagen er sendt NVE ang. Prosjekt utbygging 132 kV Strand – Finnøy – Rennesøy – men er like gyldig for strekket som det høres om her. Etter fire års 'bekjentskap' med Lnett og selskapets fremgangsmåte er dette mer enn godt beskrevet:

«Klage på Lnett sin rolle som ansvarlig søker om konsesjon i forhold til brudd på Offentlighetsloven og de retningslinjer vi har mottatt fra NVE om hvordan konsesjonsprosessen skal gjennomføres.

Folkeaksjonen mot luftspenn henstiller til NVE om å frata L-nett ansvaret som utbygger både fordi de bryter Offentlighetsloven, men også fordi de synes inkompetente til å vurdere annet enn rent teknisk-faglige spørsmål.

Fra klageren legges det til grunn at Offentlighetsloven gjelder og at NVE og L-nett som utbygger ikke etterlever demokratiske spilleregler og de intensjoner som NVE selv viser til.

Folkeaksjonen mot luftspenn vil hevde at L-nett bevisst lar være å orientere om hva som er det faktisk grunnlag for de planene de har og konsekvensene av disse for de berørte parter. På denne måten spiller L-nett kommune, befolkning og interessegrupper sjakk-matt slik at hele konsesjonsprosessen med offentlige høringer mister sin verdi.

Det er i det vesentlige 2 graverende forhold det klages i forhold til, men der rekkefølgen av forholdene er vesentlig:

1. L-nett har i alle kanaler gjort prisforskjellen mellom jordkabel og luftspenn til det absolutt dominerende tema.
2. L-nett refererer konsekvent ikke til hva som er hovedprinsipp for valg av løsning i henhold til Stortingsproposisjon §14.1; at det alternativ som velges skal være det som gir størst nytteverdi for samfunnet. Den vurderingen som må gjøres for å avgjøre beste samfunnsnyttige alternativ har ikke L-nett vist at de har gjort.

I praksis har L-nett kun utført teknisk-faglige analyser. Når det gjelder å innhente priser på luftspenn og jordkabel med tilhørende arbeid, så gjør L-nett følgende:

- Ingen tall for hva luftspenn vil koste ferdig montert pr. meter.
- Ingen tall for hva jordkabel vil koste ferdig lagt pr. meter.
- Ingen tall for prisutvikling på innsatsvarer materiell og arbeid.
- Påstand om store prisøkninger på jordkabel uten tall.
- Ingen opplysning om prisøkning på materiell til luftspenn.
- Enorme intervaller for påstått «merkostnad» uten å vise hva prisene for hvert alternativ er. For Finnøy sin del opererer L-nett med «merkostnad» for jordkabel i intervallet 25 – 90 mill for en strekning med lett terreng på ca 6,5 km !
- Går til media med uttalelser som at «jordkabel er sjukt dyrt» (ref. Dybesland/L-nett)

Situasjonen akkurat nå er at L-nett som utbygger har presset Stavanger og Randaberg kommune til å måtte forholde seg til fantasipriser så urealistiske og så høye at de rett og slett er useriøse. På denne måten skaper de frykt hos politikerne og manipulerer befolkningen til å si at «luftspenn er det eneste realistiske».

Når Folkeaksjonen mot luftspenn har innhentet priser på jordkabel og fått flere overslag fra entreprenører med lokal erfaring når det gjelder gravearbeidet, så kommenterer ikke L-nett disse prisene. I motsetning til hva L-nett påstår så viser våre priser kun ubetydelige prisforskjeller mellom jordkabel og luftspenn. I tillegg viser våre priser også å være i tråd med de snitt-priser pr. km. som Sweco og Oslo Euconomics la fram på bestilling fra Olje – og Energidepartementet i 2021 for lett terreng.

Prisene L-nett legger fram er konsekvent uten referanser og viser tydelig at L-nett ikke har kompetanse på annet enn isolert teknisk-faglig gjennomføring. L-nett sin dokumenterte uvilje mot åpenhet i demokratiske prosesser utgjør stor risiko for at de kommer til å velge feil løsning i henhold til Stortingsproposisjonen § 14.1 og dermed også i forhold til pris.'

‘L-nett har konsekvent latt være å svare på spørsmål om tallgrunnlagene de opererer med. De vil heller ikke stille til møter. I praksis er de få svarene de har gitt helt uten verdi for andre enn dem selv.’»

Fra Stortingsmelding 14, kap. 6.4.1 står det: ‘Når nettselskapene og energimyndighetene skal avveie samfunnsmessig nytte og kostnader, må det tas hensyn til både kostnader og nytte som verdsettes i kroner og de virkninger som vurderes på andre måter.’ Og Stortingsmelding 14, kapittel 6.5.2: «De samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for samfunnet som blir valgt.»

En slik samfunnsøkonomisk analyse mangler i søknaden. Det ønskes en vurdering av nærføringseffekter, som tap for bønder, tap av områder som fremtidig kunne blitt brukt til forskjellige typer næring og reduksjon i boligpriser. (Randaberg/Stavanger har noen av landets høyeste boligpriser og mest verdifulle jordbruksarealer). NVE bes også vurdere eksisterende studier av kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn, samt muligheten for å kvantifisere/måle/ verdien av naturen i området, slik at denne kunne vært sammenlignet med andre områder.

Dette bør prisettes og inkluderes som en kostnad ved luftspenn.

Stortingsmelding 18 – Natur som kilde til helse og livskvalitet. Vår nærhet til naturen er sterkt knyttet til norsk identitet. Naturen har stor betydning for vår livskvalitet og dermed også for vår helse. Vi er i naturen for å få en opplevelse og for å nyte og dette blir forringet hvis du skal gå under gedigne høyspentmaster og kabler. For å sitere Fugelli fra hans Livsfilosofi: ‘Tap av natur er også tap av helsekilder. Natur og helse er dypt sammenvevd. Naturen er ikke bare et landskap, men en livskilde. Vi må verdsette naturens verdi.’

Vi ønsker en vid horisont, ikke et visuelt forstyrret landskap av master og kabler. Og det gjelder for hele strekket fra Krossberg til Fogn.

Også fugler langs traseen Krossberg Lyngnes vil bli sterkt påvirket hvis alt. 1b i søknaden gjennomføres. Det vil bli doble traseer med master og 15 luftspenn i vertikalplanet og det sier seg selv at dette vil øke kollisjonsfaren for spesielt fugletrekket mellom Stokkavannet og Hålandsvannet. Ved flere anledninger har vi sett fugler og nå sist en svane som ble hengende i strengene. Derfor må denne paragrafen få stor betydning i den videre avgjørelsen:

Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som vipe og storspove. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold. Vipe og storspove er fremdeles rødlistede arter på Randabergsiden av Hålandsvannet.

Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk.

I den samme Naturmangfoldloven står det å lese: § 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

‘Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.’

Denne kostnaden må også tas med i et totalregnskap for luftspenn.

Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).
- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

Kostnadsfordeling – Ansvar for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte, friluftsliv og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.
- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan

levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.

- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Ut fra hensyn til friluftsliv, jordbruk, natur/ kulturlandskap og dyreliv burde traseen sjøkabel fra Stokkavannet videre til Dusavik og til Mekjarvik blitt utredet og valgt. Da ville verdifull jordbruksjord og kulturlandskap spesielt i Randaberg vært spart og visuelle ødeleggelser for friluftsliv og natur blitt minimert. Hvorfor ble ikke dette utredet videre? Lnett 'valgte' å ikke gå videre med dette. Dette er for enkelt. Vi har da å gjøre med en instans(er) som ikke evner å ta de hensyn den/de burde ta, nemlig å se en helhet, en totalløsning og ta det med i et totalregnskap. Det er det eneste riktige for en fremtidig bærekraftig fremtid.

Endre Selvåg, Ola Selvåg, Maren Bjørheim & Brit Ågot Årrestad Selvåg,

3.9.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning, inkludert vurdering av unntaksbestemmelse gjort av NVE tidligere i prosessen

Kabel gjennom Stokkavatnet ble vurdert i en tidlig fase. Alternativet var benevnt K3.0, og ble estimert til å være svært mye dyrere enn en jordkabelalternativ K1.0, som gikk i en kortere trase til Harestad. Alternativ K3.0 ble dermed forkastet, jf. kapittel 5.4.3 i konsesjonssøknaden fra desember 2021. Alternativet ble heller ikke relansert i forbindelse med tilleggsutredningene NVE påla Lnett i mars 2023.

Lnett søker å være så åpen som mulig, og har publisert flere nyheter på prosjektsiden som omhandler utredning av jordkabel og pris. Notat levert til kommunene er publisert sammen med nyhetsartikler, eksempelvis denne: [Spørsmål og svar om utredning av jordkabel - Lnett](#). Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

3.10 Christine Louise Berner Nyvik – 201842140-304

Vi støtter alternativ 1 med jordkabel til Lyngnes, men vil her argumentere for jordkabel på hele strekningen Krossberg-Harestad. Oppsummert ønskes:

1. Økt bruk av jordkabel langs hele traseen for å minimere konsekvensene for natur, samfunn og visuelle verdier.
2. Visualisering ved Lyngnes
 - a. En fremstilling av hvordan endemastene påvirker området på Lyngnes, ref. krav til visualisering i utredningsprogram fra 2019.
 - b. Optimalt sett ønskes jordkabel videreført også her.

3. Gjennomføring av helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner bruk av jordkabel og luftspenn slik at den løsningen som 'totalt sett er gunstigst for samfunnet' kan velges. Analysen må inkludere nærføringseffekter og vektlegging av ikke-prissatte konsekvenser slik som tap av kulturlandskap og naturmangfold.

Oppsummerte argumenter for full bruk av jordkabel:

Jordkabel vil være et tiltak som:

- Jordkabel oppfyller miljøføre-var-prinsippet, jf. Naturmangfoldloven § 9.
- Jordkabel fremmer nasjonale mål om bevaring av natur, kultur og visuelle verdier, til fordel for både lokale og nasjonale samfunnsinteresser.
- Tiltaket støtter visjonen 'Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland', som danner grunnpilaren i Rogaland fylkeskommunes utviklingsplan for 2025–2028.
- Jordbrukets interesser, blant annet ved at en ikke mister spredeareal.
- Er en investering i fremtiden ved å tilby økt robusthet i strømmettet både med tanke på klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn.
- Jordkabel er ikke i konflikt med kulturlandskap av nasjonal interesse.
- Vi anmoder NVE om å prioritere tiltak som balanserer lokale og nasjonale samfunnsinteresser, samtidig som framtidige miljøhensyn ivaretas.

Før det kan gis konsesjon til luftspenn forventes eventuelt en uavhengig vurdering av samfunnsnytte av jordkabel vs. luftspenn, lignende den i («Areal- og miljøvirkninger av kraftledningen Hamang-Bærum-Smestad» gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra Olje og Energidepartementet. Sentrale antagelser/forutsetninger bør synliggjøres slik at analysen blir transparent og etterprøvbar. Det er også viktig å huske at Stavanger/Randaberg er områder hvor tomt/boligpris er høy, og hvor årsaken til områdenes LNF områder er politisk styrt og handler om å verne områder som for samfunnet er mer verdifulle enn boligtomter (slik om i Bærum saken). Stortingsmelding 14 (2011-2012) kap. 2.7 understreker betydningen av å velge løsninger som gir størst total samfunnsnytte. En samfunnsøkonomisk analyse bør inkludere kostnader knyttet til miljø, naturmangfold, tap for lokalbefolkningen og alternativ bruk av båndlagt areal ved bruk av luftspenn.

Se utdypende informasjon under.

Utdypende argumentasjon

1. Bruk av samfunnsøkonomisk analyse for valg av alternativer:

For å sikre hensiktsmessige valg av løsninger som balanserer hensynet mellom samfunnsinteresser, miljø og økonomi, er det nødvendig med en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner alternativer som jordkabel og luftspenn.

- Stortingsmeldingens krav: Stortingsmelding 14 (2011-2012), kapittel 6.5.2 presiserer at «de samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for

samfunnet som blir valgt.» En slik analyse bidrar til gode og bærekraftige beslutninger ved å inkludere også indirekte konsekvenser.

- Manglende analyse i denne saken: I tilleggssøknaden for tiltakene i Randaberg er det ikke gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse. Særlig mangler en eksplisitt vurdering av såkalte nærføringseffekter, som tap for eiendomsverdier og redusert inntekt for berørte grunneiere, herunder jordbruk. Slike kostnader må synliggjøres og inkluderes for å belyse de totale konsekvensene av luftspenn. I tillegg skulle det valg av løsning (jordkabel eller luftspenn) lagt vekt på muligheten for tap av biologisk mangfold. Det kunne også, med fordel, vært gjort et forsøk på å kvantifisere verdien av naturen, da naturen, i seg selv også har en verdi.
- Erfaring fra Bærum-saken: I en lignende sak i Bærum (nettutbygging mellom Bærum og Oslo, representantforslag i Stortinget 2021) ble behovet for samfunnsøkonomiske analyser adressert. Der ble alternativ bruk av jordkabel vurdert som en løsning for å redusere nærføringseffekter og ivareta fremtidig arealutnyttelse. Selv om saken opprinnelig dreide seg om hovedstadsområdet, fremhever den prinsipper som er relevante også for Randaberg.

I Bærum-saken kostet jordkabel 1,4 milliarder kroner mer enn luftledning. Dette fordelte seg på ca. 6250 berørte mennesker, tilsvarende 224 000 kr per person eller over 518 000 kr per boenhet innenfor 120 meters avstand fra kraftledningen. En lignende tilnærming i Randaberg kan vise betydelige kostnader for de mange berørte privatpersoner og grunneiere i området, spesielt viss man også tar høyde for miljøverdi og jordbruket.

- Overførbar lærdom for Randaberg: Selv om boligområdene i Randaberg ligger noe lengre unna enn i Bærum-saken, viser forskning og erfaring at også avstander ut over 120 meter kan medføre tap i eiendomsverdi og jordbruksinntekt. Dersom vi antar at minst 100 personer i Randaberg påvirkes betydelig av løsningen med luftspenn, vil dette alene tilsvare en kostnad på over 200 millioner kroner – omtrent det LNett har beregnet som merkostnaden for jordkabel i stedet for luftspenn. Det er også viktig å bemerke at jordkabel i Randaberg gir tilleggsfordeler, som bevaring av jordbruk og truede arter, som også bør tillegges verdi i analysen.
- Forslag til krav fra NVE: Dersom NVE ikke ønsker å etterspørre en full samfunnsøkonomisk analyse, anmodes det om at NVE sender en detaljert oversikt over antall boenheter innenfor 500 meter fra prosjektets senterlinje.
- Flere aspekter ved nærføringseffekter må belyses og kvantifiseres, herunder påvirkning på boligpriser og jordressurser (Randaberg/Stavanger har noen av landets høyeste boligpriser og mest verdifulle jordbruksarealer). NVE bes også vurdere eksisterende studier av kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn, samt muligheten for å kvantifisere/måle/ verdien av naturen i området, slik at denne kunne vært sammenlignet med andre områder.

2. Valg av luftledning til tross for naturmangfoldhensyn og

- Stortingsmeldingens krav: Valget mellom luftledning og jordkabel skal vurderes ut fra helhetlige miljøkonsekvenser.

- Observasjon fra søknaden: Naturmangfoldutredningene indikerer at jordkabel ville eliminere virkninger for rødlistede arter som vipe og storspove, samt redusere faren for kollisjon i viktige fuglekorridorer mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Til tross for dette søkes det om luftledning (alternativ 2), med kun fugleavvisere som avbøtende tiltak. På Randaberg siden av Hålandsvannet er det utelukkende søkt om luftspenn til tross for at fuglene flyr også her.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på naturmangfoldhensyn:

- Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som vipe og storspove. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold. Vipe og storspove er fremdeles rødlistede arter på Randabergsiden av Hålandsvannet.
- Avlastning for naturressurser: Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk.
- Unngå tap av biologisk mangfold: Naturen har en egen verdi, og bør derfor i størst mulig grad bevares. Stadig mer natur bygges ned, dersom et hvert infrastrukturprosjekt og utbyggingsprosjekt dermed vurderes opp mot presedens, vil denne utviklingen fortsette. Vi vil argumentere for at samfunnets betalingsvilje for å bevare natur og friluftsområder er økende og bør reflekteres og vektlegges når nye prosjekter settes i gang (slik som ved valget mellom jordkabel og luftspenn).
- Forslag til endring/krav fra NVE: Det ønskes mer jordkabel, og det bes spesielt om utredning/bruk av jordkabel på strekningen fra Hålandsvannet og opp til Kvernevikveien da det er planlagt doble endemaster. I tillegg ønsket en visuell fremstilling av området hvor kablene kommer opp fra bakken ved Lyngnes.

3. Visuelle hensyn og landskapsbevaring

- Stortingsmeldingens krav: Visuelle inngrep bør vurderes der kraftledninger påvirker viktige landskapsverdier.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden anerkjenner betydelig visuell påvirkning fra luftledningen i store deler av det flate og åpne landskapet ved Hålandsvatnet. Jordkabel vurderes som en løsning for å redusere dette, men ikke anbefalt på hele strekningen grunnet kostnad.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på visuelle hensyn:

- Bevaring av nasjonale landskapsverdier: Hålandsvatnet og det omkringliggende området er et nasjonalt verdsatt kulturlandskap. Luftledningens visuelle påvirkning kan forringe opplevelsen og kvaliteten av området både for lokalbefolkning, turister og fremtidige generasjoner.
- Langsiktig investering i bærekraftige løsninger for reiseliv: Området rundt Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet er populære for friluftsliv og rekreasjon. Bevaring av det visuelle landskapet gjennom jordkabel kan styrke området verdi som turistdestinasjon og lokal rekreasjonssone.

- Forslag til endring/krav fra NVE: Mer jordkabel, særlig fra Lyngnes og opp til Kvernevikveien da dette strekket er planlagt med doble endemaster og vil være svært nært Hålandsvannet. Av denne grunn ønskes også visuell fremstilling av berørt område ved Hålandsvannet.

4. Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadsmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).
- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

5. Kostnadsfordeling – Ansvaret for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte, friluftsliv og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.
- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.

- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Til slutt vil vi sterkt oppfordre NVE til å vektlegge helhetlige hensyn som naturmangfold, visuelle verdier og samfunnsøkonomi i behandlingen av saken. Vi tror at våre forslag kan bidra til å sikre både lokal trivsel og nasjonale miljømål. Vi takker for muligheten til å komme med innspill i denne viktige saken.

Vedlegg til uttalelsen:

3.10.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Lnett har ikke laget visualisering av kabelendemaster på Lyngnes, da dette ikke var satt konkret krav til i utredningsprogrammet. Det er ca. 150 meter fra mastene til nærmeste bolig. Lnett må detaljprosjekttere mastene før vi ev. kan lage en visualisering.

3.11 Robert Jan Kobiela – 201842140-306

Ønsker å vise til tilleggssøknaden for tiltakene knyttet til nye kraftledninger og transformatorstasjon på Harestad (Konsesjonssak ID: 5050). Gjennom dette høringssvaret ønsker jeg å bidra med innspill som jeg mener kan være vesentlige for den videre behandlingen av saken.

Jeg heter Robert Kobiela og bor i direkte nærhet av prosjektet, Friheim ved Krossberg - jeg er en far og samfunnsengasjert naturentusiast, og nå, sammen med hundrevis av andre rogalendinger direkte berøres av inngrepene i nærområdene vi her i fylket har i vente.

Vi setter pris på muligheten til å gi innspill i denne viktige saken og håper at våre kommentarer vil bli tatt i betraktning i videre behandling.

Vi støtter alternativ 1 med jordkabel til Lyngnes, men vil her argumentere for jordkabel på hele strekningen Krossberg-Harestad. Oppsummert ønskes:

1. Økt bruk av jordkabel langs hele traseen for å minimere konsekvensene for natur, samfunn og visuelle verdier.
2. Visualisering ved Lyngnes
 - a. En fremstilling av hvordan endemastene påvirker området på Lyngnes, ref. krav til visualisering i utredningsprogram fra 2019.
 - b. Optimalt sett ønskes jordkabel videreført også her.
3. Gjennomføring av helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner bruk av jordkabel og luftspenn slik at den løsningen som 'totalt sett er gunstigst for samfunnet' kan velges. Analysen må inkludere nærføringseffekter og vektlegging av ikke-prissatte konsekvenser slik som tap av kulturlandskap og naturmangfold.

Oppsummerte argumenter for full bruk av jordkabel:

Jordkabel vil være et tiltak som:

- Jordkabel oppfyller miljøføre-var-prinsippet, jf. Naturmangfoldloven § 9.
- Jordkabel fremmer nasjonale mål om bevaring av natur, kultur og visuelle verdier, til fordel for både lokale og nasjonale samfunnsinteresser.
- Tiltaket støtter visjonen 'Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland', som danner grunnpilaren i Rogaland fylkeskommunes utviklingsplan for 2025–2028.
- Jordbrukets interesser, blant annet ved at en ikke mister spredeareal.
- Er en investering i fremtiden ved å tilby økt robusthet i strømmettet både med tanke på klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn.
- Jordkabel er ikke i konflikt med kulturlandskap av nasjonal interesse.
- Vi anmoder NVE om å prioritere tiltak som balanserer lokale og nasjonale samfunnsinteresser, samtidig som framtidige miljøhensyn ivaretas.

Før det kan gis konsesjon til luftspenn forventes eventuelt en uavhengig vurdering av samfunnsnyttene av jordkabel vs. luftspenn, lignende den i («Areal- og miljøvirkninger av kraftledningen Hamang-Bærum-Smestad» gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra Olje og Energidepartementet.

Sentrale antagelser/forutsetninger bør synliggjøres slik at analysen blir transparent og etterprøvbar. Det er også viktig å huske at Stavanger/Randaberg er områder hvor tomt/boligpris er høy, og hvor årsaken til områdenes LNF områder er politisk styrt og handler om å verne områder som for samfunnet er mer verdifulle enn boligtomter (slik om i Bærum saken). Stortingsmelding 14 (2011-2012) kap. 2.7 understreker betydningen av å velge løsninger som gir størst total samfunnsnytte. En samfunnsøkonomisk analyse bør inkludere kostnader knyttet til miljø, naturmangfold, tap for lokalbefolkningen og alternativ bruk av båndlagt areal ved bruk av luftspenn.

Se utdypende informasjon under.

Utdypende argumentasjon

1. Bruk av samfunnsøkonomisk analyse for valg av alternativer:

For å sikre hensiktsmessige valg av løsninger som balanserer hensynet mellom samfunnsinteresser, miljø og økonomi, er det nødvendig med en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner alternativer som jordkabel og luftspenn.

- Stortingsmeldingens krav: Stortingsmelding 14 (2011-2012), kapittel 6.5.2 presiserer at «de samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for samfunnet som blir valgt.» En slik analyse bidrar til gode og bærekraftige beslutninger ved å inkludere også indirekte konsekvenser.
- Manglende analyse i denne saken: I tilleggssøknaden for tiltakene i Randaberg er det ikke gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse. Særlig mangler en eksplisitt vurdering av såkalte nærføringseffekter, som tap for eiendomsverdier og redusert inntekt for berørte grunneiere, herunder jordbruk. Slike kostnader må synliggjøres og inkluderes for å belyse de totale konsekvensene av luftspenn. I tillegg skulle det valg av løsning (jordkabel eller luftspenn) lagt vekt på muligheten for tap av biologisk mangfold. Det kunne også, med fordel, vært gjort et forsøk på å kvantifisere verdien av naturen, da naturen, i seg selv også har en verdi.
- Erfaring fra Bærum-saken: I en lignende sak i Bærum (nettutbygging mellom Bærum og Oslo, representantforslag i Stortinget 2021) ble behovet for samfunnsøkonomiske analyser adressert. Der ble alternativ bruk av jordkabel vurdert som en løsning for å redusere nærføringseffekter og ivareta fremtidig arealutnyttelse. Selv om saken opprinnelig dreide seg om hovedstadsområdet, fremhever den prinsipper som er relevante også for Randaberg. I Bærum-saken kostet jordkabel 1,4 milliarder kroner mer enn luftledning. Dette fordelte seg på ca. 6250 berørte mennesker, tilsvarende 224 000 kr per person eller over 518 000 kr per boenhet innenfor 120 meters avstand fra kraftledningen. En lignende tilnærming i Randaberg kan vise betydelige kostnader for de mange berørte privatpersoner og grunneiere i området, spesielt hvis man også tar høyde for miljøverdi og jordbruket.
- Overførbar lærdom for Randaberg: Selv om boligområdene i Randaberg ligger noe lengre unna enn i Bærum-saken, viser forskning og erfaring at også avstander ut over 120 meter kan

medføre tap i eiendomsverdi og jordbruksinntekt. Dersom vi antar at minst 100 personer i Randaberg påvirkes betydelig av løsningen med luftspenn, vil dette alene tilsvare en kostnad på over 200 millioner kroner – omtrent det LNett har beregnet som merkostnaden for jordkabel i stedet for luftspenn. Det er også viktig å bemerke at jordkabel i Randaberg gir tilleggsfordeler, som bevaring av jordbruk og truede arter, som også bør tillegges verdi i analysen.

- Forslag til krav fra NVE: Dersom NVE ikke ønsker å etterspørre en full samfunnsøkonomisk analyse, anmodes det om at NVE sender en detaljert oversikt over antall boenheter innenfor 500 meter fra prosjektets senterlinje.
- Flere aspekter ved nærføringseffekter må belyses og kvantifiseres, herunder påvirkning på boligpriser og jordressurser (Randaberg/Stavanger har noen av landets høyeste boligpriser og mest verdifulle jordbruksarealer). NVE bes også vurdere eksisterende studier av kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn, samt muligheten for å kvantifisere/måle/ verdien av naturen i området, slik at denne kunne vært sammenlignet med andre områder.

2. Valg av luftledning til tross for naturmangfoldhensyn og

- Stortingsmeldingens krav: Valget mellom luftledning og jordkabel skal vurderes ut fra helhetlige miljøkonsekvenser.
- Observasjon fra søknaden: Naturmangfoldutredningene indikerer at jordkabel ville eliminere virkninger for rødlistede arter vi har mange av i det prosjekterte landskapet for utbygging - vipe, storspove med flere, hindre destruksjon av viktig trerørskog i våtmark, samt redusere faren for kollisjon i viktige fuglekorridorer mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Til tross for dette søkes det om luftledning (alternativ 2), med kun fugleavvisere som avbøtende tiltak. På Randaberg siden av Hålandsvannet er det utelukkende søkt om luftspenn til tross for at fuglene flyr også her.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på naturmangfoldhensyn:

- Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som migrerer daglig mellom Stokka og Randaberg. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold.
- Avlastning for naturressurser: Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk.
- Unngå tap av biologisk mangfold: Naturen har en egen verdi, og bør derfor i størst mulig grad bevares. Stadig meir natur bygges ned, dersom et hvert infrastrukturprosjekt og utbyggingsprosjekt dermed vurderes opp mot presedens, vil denne utviklingen fortsette. Vi vil argumentere for at samfunnets betalingsvilje for å bevare natur og friluftsområder er økende og bør reflekteres og vektlegges når nye prosjekter settes i gang (slik som ved valget mellom jordkabel og luftspenn).

- Forslag til endring/krav fra NVE: Det ønskes mer jordkabel, og det bes spesielt om utredning/bruk av jordkabel på strekningen fra Hålandsvannet og opp til Kvernevikveien da det er planlagt doble endemaster. I tillegg ønsket en visuell fremstilling av området hvor kablene kommer opp fra bakken ved Lyngnes.

3. Visuelle hensyn og landskapsbevaring

- Stortingsmeldingens krav: Visuelle inngrep bør vurderes der kraftledninger påvirker viktige landskapsverdier.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden anerkjenner betydelig visuell påvirkning fra luftledningen i store deler av det flate og åpne landskapet ved Hålandsvatnet. Jordkabel vurderes som en løsning for å redusere dette, men ikke anbefalt på hele strekningen grunnet kostnad.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på visuelle hensyn:

- Bevaring av nasjonale landskapsverdier: Hålandsvatnet og det omkringliggende området er et nasjonalt verdsatt kulturlandskap. Luftledningens visuelle påvirkning kan forringe opplevelsen og kvaliteten av området både for lokalbefolkning, turister og fremtidige generasjoner.
- Langsiktig investering i bærekraftige løsninger for reiseliv: Området rundt Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet er populære for friluftsliv og rekreasjon. Bevaring av det visuelle landskapet gjennom jordkabel kan styrke områdets verdi som turistdestinasjon og lokal rekreasjonssone.
- Forslag til endring/krav fra NVE: Mer jordkabel, særlig fra Lyngnes og opp til Kvernevikveien da dette strekket er planlagt med doble endemaster og vil være svært nært Hålandsvannet. Av denne grunn ønskes også visuell fremstilling av berørt område ved Hålandsvannet.

4. Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadsmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).

- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

5. Kostnadsfordeling – Ansvar for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte, friluftsliv og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.
- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.
- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Ønsker med dette å takke for at jeg kunne legge inn dette innspill i saken og håper jeg så vel som de andre ved min side, høres på lik linje med de som bidrar til å bygge luftspennlinjer i vårt langstrakte land.

3.11.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Lnett har ikke laget visualisering av kabelendemaster på Lyngnes, da dette ikke var satt konkret krav til i utredningsprogrammet. Det er ca. 150 meter fra mastene til nærmeste bolig. Lnett må detaljprosjekttere mastene før vi ev. kan lage en visualisering.

3.12 Leif Ruhne Olsen – 201842140-308

Basert på de store skadevirkningene og de store samfunnsøkonomiske kostnader en eventuell luftledning vil innebære er det en selvfølge at Lnett prioriterer alternativ 1, som er jordkabel mellom Krossberg og Lyngnes. Forutsetningen for Lnett er imidlertid at Stavanger kommune finansierer merprisen mellom 132 Kv. luftledning og jordkabel, Lnett oppgir merprisen til å være ca. 87 millioner kroner.

Dette er ett tall som er kommet opp uten at det er mulig å ettergå beregningene som ligger til grunn for overslaget. Lnett vil ikke oppgi pris for jordkabel og graving, det vises bla. til at priser på jordkabel ikke er offentlig ! Et slik hemmelighold er ikke holdbart. Her må Lnett kunne vise til konkrete tallgrunnlag. Slik det fremstår utad kan det virke som Lnett forsøker å skremme politikerne fra å gi økonomiske garantier for å finansiere en evt. dekning av merprisen. Gravekostnadene for kabelgrøft for ny 132 Kv burde også kunne angis med stor grad av sikkerhet.

Lnett legger deler av den eksisterende 50 Kv. linja som jordkabel fra Krossberg trafostasjon til Krossbergveien (en distanse på 550 meter), dette var en graveoperasjon som fremstår som likefram og enkel. Det var kun noen små lommer av fylt som måtte pikkes vekk. Hele strekket mellom Krossberg trafo og Lyngnes er ca 1200 meter, det resterende strekk som eventuelt må graves for å anlegge den nye parallele 132 Kv er ca 600 meter. Her består grunnen av masser som ble oppfylt og tilkjørt for noen år siden. Sett på bakgrunn av det forannevnte burde det være enkelt å komme med et nokså presist overslag over anleggskostnaden for den omsøkte nye 132 Kv jordkabelen. Det synes forresten underlig at Lnett ikke har planer om å grave ned den eksisterende 50 Kv ledningen på strekket Krossbergveien til Lyngnes. Den eksisterende luftlinjen ble anlagt på 80 tallet.

3.12.1 Kommentar fra Lnett

Lnett søker å være så åpen som mulig, og har publisert flere nyheter på prosjektsiden som omhandler utredning av jordkabel og pris. Notat levert til kommunene er publisert sammen med nyhetsartikler, eksempelvis denne: [Spørsmål og svar om utredning av jordkabel - Lnett](#). Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det for øvrig til kapittel 2.3.

Den eksisterende 50 kV luftledningen kables frem til Krossbergveien da den var i konflikt med anleggsarbeidet med Krossberg transformatorstasjon. Luftledningen er ikke i konflikt nord for Krossbergveien, og Lnett ser det ikke rasjonelt å kable en luftledning som har betydelig restlevetid. Etter hvert som 50 kV nettet i Stavanger oppgraderes til 132 kV, vil eksisterende 50 kV ledning kunne rives, og da vil eventuell kabling ikke ha noen verdi.

3.13 Andreas Haugen – 201842140-309

1. Førsteprioritet: Jordkabel

Det er av avgjørende betydning at det benyttes jordkabel som førstevalg for strømførende linjer i området. Dette vil gi betydelig redusert visuell og fysisk belastning for både innbyggere og landskap, og er i tråd med nasjonale føringer for miljø- og naturhensyn.

2. Transformatorstasjon: Alternativ 5 foretrekkes

etablering av transformatorstasjon i alternativ 5 vil være det beste alternativet.

Beliggenhet på udyrka mark reduserer inngrep i matjord og verdifullt kulturlandskap.

Større avstand til eksisterende boligbebyggelse innebærer mindre belastning for innbyggere i nærområdet.

Plasseringen er i ytterkant av et område brukt til friluftsliv og rekreasjon, noe som reduserer de negative konsekvensene for allmenn bruk.

Det gir mindre visuell støy og lavere påvirkning på landskapsbildet.

3. Adkomstvei via Ryggveien

Adkomstvei til transformatorstasjonen bør legges via Ryggveien.

Dette gir kortere veianlegg, som gir lavere kostnader.

Det er mulig å bruke eksisterende private veier mot kompensasjon selvsagt. Dette gir mindre inngrep på dyrka jord og kulturlandskapet

Det vil også gi bedre logistikk under byggefase og videre drift.

Ved å velge Ryggveien som adkomstvei kan merkostnadene knyttet til alternativ 5 reduseres

4. Avtaler og kompensasjon

Etablering av anlegg må skje i tett dialog med berørte grunneiere. Det er avgjørende at det inngås minnelige avtaler som sikrer forsvarlig økonomisk kompensasjon.

Forhåndstiltredelse er ikke akseptabelt, og ekspropriasjon er ikke ønskelig. Planprosessen har pågått over flere år, og det har vært god anledning til å fremforhandle frivillige avtaler. Enhver gjennomføring må derfor baseres på respekt for grunneierrettigheter og lokal forankring.

3.13.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Lnett har prioritert stasjonsalternativ 5 og registrerer støtte for dette alternativet.

Adkomst til stasjonen er planlagt etablert fra Torvmyrveien for å samle infrastruktur. Det vil være behov for å legge om distribusjonsnettet og etablere VA-grøft til stasjonen. Dette skal tilknyttes ved Torvmyrveien og Lnett ser på det som rasjonelt å samle infrastrukturen via den omsøkte adkomstveien.

Lnett søker å inngå minnelige avtaler med direkte berørte grunneiere. Med hensyn til avtaler mellom Lnett og grunneiere vises det til tekst i kapittel 2.4.

3.14 Ingrid Haugen – 201842140-310

1. Førsteprioritet: Jordkabel

Det er av avgjørende betydning at det benyttes jordkabel som førstevalg for strømførende linjer i området. Dette vil gi betydelig redusert visuell og fysisk belastning for både innbyggere og landskap, og er i tråd med nasjonale føringer for miljø- og naturhensyn.

2. Transformatorstasjon: Alternativ 5 foretrekkes

etablering av transformatorstasjon i alternativ 5 vil være det beste alternativet.

Beliggenhet på udyrka mark reduserer inngrep i matjord og verdifullt kulturlandskap.

Større avstand til eksisterende boligbebyggelse innebærer mindre belastning for innbyggere i nærområdet.

3. Adkomstvei via Ryggveien

Adkomstvei til transformatorstasjonen bør legges via Ryggveien.

Dette gir kortere veianlegg, som gir lavere kostnader.

Det er mulig å bruke eksisterende private veier mot kompensasjon selvsagt. Dette gir mindre inngrep på dyrka jord og kulturlandskapet

Det vil også gi bedre logistikk under byggefase og videre drift.

Ved å velge Ryggveien som adkomstvei kan merkostnadene knyttet til alternativ 5 reduseres

4. Avtaler og kompensasjon

Etablering av anlegg må skje i tett dialog med berørte grunneiere. Det er avgjørende at det inngås minnelige avtaler som sikrer forsvarlig økonomisk kompensasjon.

Forhåndstiltredelse er ikke akseptabelt, og ekspropriasjon er ikke ønskelig. Planprosessen har pågått over flere år, og det har vært god anledning til å fremforhandle frivillige avtaler. Enhver gjennomføring må derfor baseres på respekt for grunneierrettigheter og lokal forankring.

3.14.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Lnett har prioritert stasjonsalternativ 5 og registrerer støtte for dette alternativet.

Adkomst til stasjonen er planlagt etablert fra Torvmyrveien for å samle infrastruktur. Det vil være behov for å legge om distribusjonsnettet og etablere VA-grøft til stasjonen. Dette skal tilknyttes ved Torvmyrveien og Lnett ser på det som rasjonelt å samle infrastrukturen via den omsøkte adkomstveien.

Lnett søker å inngå minnelige avtaler med direkte berørte grunneiere. Med hensyn til avtaler mellom Lnett og grunneiere vises det til tekst i kapittel 2.4.

3.15 Stig Seland – 201842140-311

Høringsinnspill i forbindelse med Lnett sin tilleggssøknad 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad

Vi viser til tilleggssøknaden for tiltakene knyttet til nye kraftledninger og transformatorstasjon på Harestad (Konsesjonssak ID: 5050).

Vi setter pris på muligheten til å gi innspill i denne viktige saken og håper at våre kommentarer vil bli tatt i betraktning i videre behandling.

Vi støtter alternativ 1 med jordkabel til Lyngnes. Dette er et område med svært stor verdi som økologisk funksjonsområde for både rødlistet fugl og flaggermus. Dette er også et av byens fineste rekreasjonsområder som benyttes 24 timer i døgnet av hele byens befolkning. Dette er også helt i tråd med de to uavhengige konsekvensutredningene fra februar 2025 av henholdsvis Rambøll og fra desember 2024 fra Norconsult som begge konkluderer med at jordkabel vil ha ubetydelig konsekvens for strekket Krossberg-Lyngnes.

I tillegg vil vi her argumentere for jordkabel på hele strekket. Oppsummert ønskes:

1. Økt bruk av jordkabel langs hele traseen for å minimere konsekvensene for natur, samfunn og visuelle verdier.
2. Visualisering ved Lyngnes
 - a. En fremstilling av hvordan endemastene påvirker området på Lyngnes, ref. krav til visualisering i utredningsprogram fra 2019.
 - b. Optimalt sett ønskes jordkabel videreført også her.
3. Gjennomføring av helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner bruk av jordkabel og luftspenn slik at den løsningen som 'totalt sett er gunstigst for samfunnet' kan velges. Analysen må inkludere nærførings effekter og vektlegging av ikke-prissatte konsekvenser slik som tap av kulturlandskap og naturmangfold.

Oppsummerte argumenter for full bruk av jordkabel:

Jordkabel vil være et tiltak som:

- Jordkabel oppfyller miljøføre-var-prinsippet, jf. Naturmangfoldloven § 9.
- Jordkabel fremmer nasjonale mål om bevaring av natur, kultur og visuelle verdier, til fordel for både lokale og nasjonale samfunnsinteresser.
- Tiltaket støtter Rogaland fylkeskommunes utviklingsplan for 2025–2028.
- Er en investering i fremtiden ved å tilby økt robusthet i strømmettet både med tanke på klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn.
- Vi anmoder NVE om å prioritere tiltak som balanserer lokale og nasjonale samfunnsinteresser, samtidig som framtidige miljøhensyn ivaretas.

Før det kan gis konsesjon til luftspenn forventes eventuelt en uavhengig vurdering av samfunnsnyttene av jordkabel vs. luftspenn, lignende den i («Areal- og miljøvirkninger av kraftledningen Hamang-Bærum-Smestad» gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra Olje og Energidepartementet. Sentrale antagelser/forutsetninger bør synliggjøres slik at analysen blir transparent og etterprøvable. Det er også viktig å huske at Stavanger/Randaberg er områder hvor tomt/boligpris er høy, og hvor årsaken til områdenes LNF områder er politisk styrt og handler om å verne områder som for samfunnet er mer verdifulle enn boligtomter (slik om i Bærum saken). Stortingsmelding 14 (2011-

2012) kap. 2.7 understreker betydningen av å velge løsninger som gir størst total samfunnsnytte. En samfunnsøkonomisk analyse bør inkludere kostnader knyttet til miljø, naturmangfold, tap for lokalbefolkningen og alternativ bruk av båndlagt areal ved bruk av luftspenn.

Se utdypende informasjon under.

Utdypende argumentasjon

1. Bruk av samfunnsøkonomisk analyse for valg av alternativer:

For å sikre hensiktsmessige valg av løsninger som balanserer hensynet mellom samfunnsinteresser, miljø og økonomi, er det nødvendig med en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner alternativer som jordkabel og luftspenn.

- Stortingsmeldingens krav: Stortingsmelding 14 (2011-2012), kapittel 6.5.2 presiserer at «de samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for samfunnet som blir valgt.» En slik analyse bidrar til gode og bærekraftige beslutninger ved å inkludere også indirekte konsekvenser.
- Manglende analyse i denne saken: I tilleggssøknaden for tiltakene i Randaberg er det ikke gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse. Særlig mangler en eksplisitt vurdering av såkalte nærføringseffekter, som tap for eiendomsverdier og redusert inntekt for berørte grunneiere, herunder jordbruk. Slike kostnader må synliggjøres og inkluderes for å belyse de totale konsekvensene av luftspenn.
- Erfaring fra Bærum-saken: I en lignende sak i Bærum (nettutbygging mellom Bærum og Oslo, representantforslag i Stortinget 2021) ble behovet for samfunnsøkonomiske analyser adressert. Der ble alternativ bruk av jordkabel vurdert som en løsning for å redusere nærføringseffekter og ivareta fremtidig arealutnyttelse. Selv om saken opprinnelig dreide seg om hovedstadsområdet, fremhever den prinsipper som er relevante også for Randaberg. I Bærum-saken kostet jordkabel 1,4 milliarder kroner mer enn luftledning. Dette fordelte seg på ca. 6250 berørte mennesker, tilsvarende 224 000 kr per person eller over 518 000 kr per boenhet innenfor 120 meters avstand fra kraftledningen. En lignende tilnærming i Randaberg kan vise betydelige kostnader for de mange berørte privatpersoner og grunneiere i området, spesielt viss man også tar høyde for miljøverdi og jordbruket.
- Overførbar lærdom for Randaberg: Selv om boligområdene i Randaberg ligger noe lengre unna enn i Bærum-saken, viser forskning og erfaring at også avstander ut over 120 meter kan medføre tap i eiendomsverdi og jordbruksinntekt. Dersom vi antar at minst 100 personer i Randaberg påvirkes betydelig av løsningen med luftspenn, vil dette alene tilsvare en kostnad på over 200 millioner kroner – omtrent det Lnett har beregnet som merkostnaden for jordkabel i stedet for luftspenn. Det er også viktig å bemerke at jordkabel i Randaberg gir tilleggssfordeler, som bevaring av jordbruk og truede arter, som også bør tillegges verdi i analysen.

- Forslag til krav fra NVE: Dersom NVE ikke ønsker å etterspørre en full samfunnsøkonomisk analyse, anmodes det om at NVE sender en detaljert oversikt over antall boenheter innenfor 500 meter fra prosjektets senterlinje.
- Flere aspekter ved nærføringseffekter må belyses og kvantifiseres, herunder påvirkning på boligpriser og jordressurser. NVE bes også vurdere eksisterende studier av kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn.

2. Valg av luftledning til tross for naturmangfoldhensyn

- Stortingsmeldingens krav: Valget mellom luftledning og jordkabel skal vurderes ut fra helhetlige miljøkonsekvenser.
- Observasjon fra søknaden: Naturmangfoldutredningene indikerer at jordkabel ville eliminere virkninger for rødlistede arter som vipe og storspove, samt redusere faren for kollisjon i viktige fuglekorridorer mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Til tross for dette søkes det om luftledning (alternativ 2), med kun fugleavvisere som avbøtende tiltak. På Randaberg siden av Hålandsvannet er det utelukkende søkt om luftspenn til tross for at fuglene flyr også her.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på naturmangfoldhensyn:

- Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som vipe og storspove. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold. Vipe og storspove er fremdeles rødlistede arter på Randabergsiden av Hålandsvannet.
- Avlastning for naturressurser: Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk.
- Forslag til endring/krav fra NVE: Det ønskes mer jordkabel, og det bes spesielt om utredning/bruk av jordkabel på strekningen fra Hålandsvannet og opp til Kvernevikveien da det er planlagt doble endemaster. I tillegg ønsket en visuell fremstilling av området hvor kablene kommer opp fra bakken ved Lyngnes.

3. Visuelle hensyn og landskapsbevaring

- Stortingsmeldingens krav: Visuelle inngrep bør vurderes der kraftledninger påvirker viktige landskapsverdier.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden anerkjenner betydelig visuell påvirkning fra luftledningen i store deler av det flate og åpne landskapet ved Hålandsvatnet. Jordkabel vurderes som en løsning for å redusere dette, men ikke anbefalt på hele strekningen grunnet kostnad.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på visuelle hensyn:

- Bevaring av nasjonale landskapsverdier: Hålandsvatnet og det omkringliggende området er et nasjonalt verdsatt kulturlandskap. Luftledningens visuelle påvirkning kan forringe opplevelsen og kvaliteten av området både for lokalbefolkning, turister og fremtidige generasjoner.

- Langsiktig investering i bærekraftige løsninger for reiseliv: Området rundt Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet er populære for friluftsliv og rekreasjon. Bevaring av det visuelle landskapet gjennom jordkabel kan styrke området som turistdestinasjon og lokal rekreasjonssone.
- Forslag til endring/krav fra NVE: Mer jordkabel, særlig fra Lyngnes og opp til Kvernevikveien da dette strekket er planlagt med doble endemaster og vil være svært nært Hålandsvannet. Av denne grunn ønskes også visuell fremstilling av berørt område ved Hålandsvannet.

4. Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).
- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

5. Kostnadsfordeling – Ansvar for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.
- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan

levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.

- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Til slutt vil vi sterkt oppfordre NVE til å vektlegge helhetlige hensyn som naturmangfold, visuelle verdier og samfunnsøkonomi i behandlingen av saken. Vi tror at våre forslag kan bidra til å sikre både lokal trivsel og nasjonale miljømål. Vi takker for muligheten til å komme med innspill i denne viktige saken.

Tonje og Stig R. Seland
Krossbergkroken 19
4047 Hafrsfjord

3.15.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Lnett har ikke laget visualisering av kabelendemaster på Lyngnes, da dette ikke var satt konkret krav til i utredningsprogrammet. Det er ca. 150 meter fra mastene til nærmeste bolig. Lnett må detaljprosjektere mastene før vi ev. kan lage en visualisering.

3.16 Tom Scott – 201842140-312

Vi er sterkt imot bygging av høyspentkabler over Hålandsvannet. Det er tragisk at Lnett ønsker å ødelegge dette vakre området permanent bare for å spare penger på kort sikt.

Vi flyttet til Friheim i 2023 for det flotte naturområdet rundt hålandsvannet. Vår vakre utsikt er allerede i dag forstyrret av de eksisterende kraftledningene. Dette er en trist påminnelse om hvor kortsynte våre forgjengere var og hvor lite de brydde seg om naturen. Å tenke på at vi i 2025 fortsatt tar de samme beslutningene er helt ærlig deprimerende.

Det som er verre er at vi allerede har rapporter som viser at disse nye kraftledningene vil ha stor innvirkning på naturmangfoldet, men dette blir ignorert av Lnett.

Det er en svindel at Lnett pålegger Stavanger kommune å betale merkostnadene, når disse burde vært tatt med i den opprinnelige økonomiske planen for prosjektet. Luftkabler skal aldri være standard når du skal gjennom et sårbart naturområde med stor verdi for naturmangfold.

Lnett og NVE bør også ta inn i den økonomiske risikoen for prosjektet at mange i Friheim og Krossberg vil søke erstatning for verditap på eiendommene våre. Utsikten vår over hålandsvannet er en enorm salgsfaktor og en vegg av kabler på tvers vil redusere verdien på boligene våre betraktelig.

Jeg håper virkelig at NVE har sunn fornuft til å se at det ville være galskap å hogge ned skog og ødelegge harmonien i et vakkert naturområde der tusenvis går på tur, sykler og fisker.

Thomas og Rhiannon Scott
Friheim 35
4047 Hafrsfjord

3.16.1 Kommentar fra Lnett

Stortinget har vedtatt at luftledning skal være standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. De har satt kriterier for unntaksbestemmelser for bruk av jordkabel som Lnett må følge. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Etter hvert som 50 kV nettet i Stavanger oppgraderes til 132 kV, vil eksisterende 50 kV ledning kunne rives.

3.17 Tor Birger Bjordal med familie – 201842140-313

Uttalelsen gjelder ny 132 kv. trase fra Krossberg trafo.

Jeg og min familie er glade for at Lnett søker om jordkabel fra Krossberg trafo mot Harestad.

Det er veldig positivt at linjen blir kablet i bakke både for mennesker og fugler.

Jeg har drevet en maskinstasjon som har hatt flere av grunneiere som har luftlinjer over eiendommer sine. Dette gjelder både 50 kv Stølaheia – Randaberg og 320 kv. Bærheim – Stølaheia. Av fugl jeg har funnet døde rett ved eller under linjene er knoppsvaner. I årene etter linjene kom på plass var det mange år det var årlig at det ble funnet døde fugler men det har selvsagt avtatt, da bestandene av svaner er gått ned, eller fuglene har funnet nye steder å være på.

Jeg ønsker/ vil at ny jordkabel Krossberg – Harestad blir lagt sør/ sør vest, så nær Alvasteinveien, slik ny kabel kan følge den eksisterende kabel som er lagt ned av Statnett/ Lnett nå i forbindelse med fjerning av eksisterende luftledninger.

Dette er for ikke legge mer beslag/ begrensninger av vår matjord. Det vil også bli en lettere trase for ny jordkabel da de slipper å krysse eks. kabel.

Hvis det skulle bli at NVE ikke skulle følge innstillingen fra Lnett om jordkabel så vil vi at ny trase luftspenn følger gammel trase som den er i dag, og bruker de samme områder som dagens mastepunkter står på.

Mvh
Tor Birger Bjordal
Vilfrid Bjordal

3.17.1 Kommentar fra Lnett

Med hensyn til luftledninger og fugl henvises det til kapittel 2.2.1.

Lnetts forslag til trase for 132 kV jordkabel følger i stor grad traseen for 50 kV kablene nordover mot Krossbergveien. Traseen er ikke detaljprosjektert, men Lnett vil ta med grunneiers innspill i den videre planleggingen. Det er flere forhold som må tas med i betraktningen i en slik trasevurdering, blant annet hvor jordkablene kan føres inn i nytt stasjonsbygg på Krossberg. Plasseringen av 132 kV anlegget inne i bygget setter sterke føringer for dette.

Dersom det skal bygges luftledning fra Krossberg stasjon og nordover, vil det kunne være mulig å justere plasseringen av de første mastene, men før traseen krysser Krossbergveien må traseen tilpasses eksisterende luftledning som fortsetter videre nordover. Ny trase for luftledning ligger på østsiden av eksisterende.

3.18 Harvey Richard Warne – 201842140-314

Nok en gang bør kraftledningene legges under bakken i ethvert befolket område. Og det er bra at Stavanger kommune har dette som et prinsipp.

Dette prosjektet påvirker det største gjenværende området med uberørt landskap i Stavanger-området. Å plassere nye master på tvers av dette er galskap. Spesielt for strekningen Krossberg til Lyngnes.

Men også for strekningen fra Lyngnes til Harestad, som tilfeldigvis ligger i Randaberg kommune. Dette ville fortsatt være synlig fra den reserverte delen av landskapet.

I tillegg bør det bemerkes at den opprinnelige grunnen til dette prosjektet var å muliggjøre utvikling av Stavanger-regionen mot nord. Så hvorfor gjøre feilen nå med luftledninger der man ønsker å bygge i fremtiden? Man ender opp med situasjonen man har rundt Forus. Utvikling begrenset av mastene. Men like reserverte områder av landskapet bør ikke påvirkes.

3.18.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Det er behov for bygging av ny 132 kV kraftledning og Harestad transformatorstasjon av flere årsaker. Alder og tilstand på eksisterende strømmnett gjør at dette er nødvendig for å sikre strømforsyningen til alle kunder. I tillegg trengs det økt kapasitet for å dekke innmeldt behov for mer strøm til elektrifisering og utvikling av næringslivet.

Store deler av området ny kraftledning går gjennom er avsatt til LNFR, det vil si landbruks-, natur- og friluftsliv samt reindrift. Luftledninger legger i liten grad restriksjoner for å nytte arealet til dette formålet.

3.19 Randaberg kommune – 201842140-315

Høringsuttalelse - Tilleggssøknad Krossberg-Harestad

Vi viser til brev om høring av tilleggssøknad datert 30.04.2025.

Vi vil innledningsvis vise til vår høringsuttalelse til opprinnelige søknad. Kommunestyret vedtok følgende i møte 19.05.2022 som sak 11/22:

1. Randaberg kommune er positiv til konsesjonssøknaden, og forsterking av strømnettet som er nødvendig for å sikre en videre framtidsrettet utvikling av Randaberg og Rennesøy/Stavanger.
2. Randaberg kommune tilslutter seg Lyses vurdering om å prioritere trasekombinasjon 10 fra Krossberg til Harestad trafo.
3. Ledningen skal legges som jordkabel på strekning Krossberg-Harestad.
Konsekvensutredningen på tema landbruk og virkning på landbruket må utredes i forhold til spredeareal og vanning, og landbruksforholdene/matproduksjon i lengre perspektiv.
4. Randaberg kommune fremmer innsigelse til omsøkt trafoplassering Alt 1.
5. For strekningen Harestad – Norbø skal det utredes en ny traseføring i jord- og sjøkabel: Harestadveien – Harestadvika – Bru.

Lnetts prioriterte alternativer i tilleggssøknad er nå jordkabel fra Krossberg til Lyngnes og deretter dobbelkurs luftledning i trase K10 til Harestad. Den prioriterte plasseringen av transformatorstasjonen på Harestad er alternativ 5. Den prioriterte løsningen er i tråd med vår høringsuttalelse/kommunestyrets vedtak fra 2022. Vi registrer likevel at alternativ 1 for trafostasjon fortsatt er omsøkt, og vil vise til at kommunens innsigelse fra 2022 mot dette alternativet fortsatt står.

Når det gjelder nå omsøkte trase K10, er denne i hovedsak lik alternativ 10 fra forrige konsesjonssøknad. Det er gjort noen mindre justeringer for å tilpasse tressen til ny E39, og Randaberg kommunen har ikke vesentlige merknader til disse justeringene. Vi registrerer at den delte løsningen med jordkabel i Stavanger og luftledning i Randaberg medfører to mastepunkter der kabelen kommer opp av bakken før luftledningene samles i en mast. På denne måten fører den delte løsningen til et større inngrep i Randaberg, noe som er uheldig. Vi ber om at det sees på muligheter for å unngå dette.

Kommunestyret i Randaberg behandlet høsten 2024 spørsmålet om kommunen skulle ta merkostnaden med å legge kraftledningen mellom Krossberg og Harestad som jordkabel. Kommunestyret i Randaberg behandlet saken i møte 31.10.2024 som sak 70/24, og gjorde følgende vedtak:

«Randaberg kommune inngår ikke avtale om kostnadsdekning for jordkabel på strekningen Krossberg-Harestad.

Randaberg kommunen mener likevel det beste for regionen og kommunen vil være at kraftledningen blir lagt som jordkabel, og at denne saken burde blitt sett på som et unntakstilfelle etter gjeldende retningslinjer for kabel som alternativ til luftledning. Dette eventuelt som en kostnadsdeling av merkostnadene mellom nettutbygger og kommunen, gitt risikoene som ikke er prissatt i differansen mellom jord og luftledning. Kommunestyret påpeker at luftlinje går gjennom et viktig kulturlandskap, samt delvis gjennom regionalt viktige friluftsområde og intensivt drevet jordbruksområde med grønnskaksproduksjon av høy verdi.

Kommunestyret påpeker at det i prosessen har vært gitt for lite detaljert informasjon om kostnadene med luftlinje, og det har vært vanskelig å sammenligne estimerte priser for jordkabel og luftlinje. Ved beregning av merkostnad mellom jordkabel og luftledning er det flere faktorer som ikke har blitt vektlagt i tilstrekkelig grad. Kommunen vil særlig trekke frem følgende:

- *Grunn- og rettighetserverv landbruk – forskjellen i kostnad mellom luftledning og jordkabel er her potensielt stor, og denne usikkerheten burde det blitt tatt større høyde for i favør jordkabel.*
- *Drift vedlikehold og strømtap – selv om estimert nåverdi av dette er lav i forhold til totalkostnadene for utbygging, burde det helt klart blitt tatt med i regnestykket.*

Kommunestyret forventer at løsning for kraftlinjen videre fra Harestad blir jordkabel ned til Harestadvika og videre sjøkabel derfra over til Bru, samt at trafo plassering nr 5 velges i det videre arbeidet. Kommunestyre understreker at kommunen må være tett involvert og informert i den videre prosessen rundt dette.

Kommunestyret ber administrasjonen sammen med ordfører forfatte et brev basert på vedtak i kommunestyret og tidligere høringsinnspill som sendes NVE med anmodning om unntaksregel til fordel jordkabel gis.»

Kommunen og vil i tillegg fremheve følgende:

- Luftlinje vil gå gjennom et regionalt viktig kulturlandskap, samt delvis gjennom regionalt viktige friluftsområde og intensivt drevet jordbruksområde med grønnskaksproduksjon av høy verdi.
- Konsekvensutredning viser at for de ikke-prissatte konsekvensene kommer jordkabel klart bedre ut enn luftledning. Temaene naturmangfold («stor negativ konsekvens») og landskap («betydelig negativ konsekvens») er de to temaene der luftledning får størst negative konsekvenser i forhold i til jordkabel. De negative konsekvensene for naturmangfold er i stor grad knyttet til fugleliv. For tema landskap er det i liten grad avbøtende tiltak som kan redusere de negative konsekvensene av luftledning.
- Selv om nasjonale føringer sier at linjeføring i luft er hovedregelen, åpner de samme nasjonale føringene opp for unntak fra hovedregelen. Kommunen mener at det bør gis unntak mellom Krossberg og Harestad. Vi viser til prosjektet Hamang-Bærum-Smestad (<https://www.statnett.no/vare-prosjekter/region-ost/hamang-barum-smestad/>) der NVE i 2021 ga Statnett konsesjon for en ca. 12 km lang luftledning mellom Hamang og Smestad. Vedtaket ble påklaget. Energidepartementet behandlet klagen og vedtok i april 2024 at forbindelsen skal bygges som et kabelanlegg i grøft og tunnel.
- Stavanger kommune har vedtatt å ta merkostnaden med å legge kabelen i jord på sin del av strekningen. Dette vil medføre at kraftledningen vil gå i jord fra Krossberg til Lyngnes like ved kommunegrensen ved Hålandsvannet. Der vil kraftledningen komme opp av bakken, og gå i luft innover i Randaberg. Dette vil etter Randaberg kommune sitt syn bli en løsning som synliggjør en uheldig praksis. I det samme viktige natur- og kulturlandskapet bør det ikke være kommunenes økonomi som bestemmer om ledningen skal gå i bakken eller ikke. Her burde nettutbygger blitt pålagt å ta ansvar for å legge hele strekket i kabel. Tilleggssøknaden som nå

er å på høring viser og at denne delte løsningen også fører til større inngrep i Randaberg, da det er nødvendig med to mastepunkter der kabelen kommer opp av bakken.

Kommunen ber om at NVE på nytt vurdere at «unntaksregel» for bruk av jordkabel pålegges nettutbygger i denne saken.

Med hilsen

Knut Harald Dobbe, Konstituert kommunalsjef, Samfunn og kultur

Anna Katharina Kraus, fagleder Plan

3.19.1 Kommentar fra Lnett

Lnett registrerer at Randaberg kommune fortsatt ønsker alternativ 5 for plassering av Harestad transformatorstasjon. Plasseringen er prioritert i søknaden.

Siden Stavanger kommune har inngått avtale om finansiering av merkostnad for jordkabel frem til Lyngnes og det skal gå luftledning videre herfra, må det nødvendigvis være en overgang mellom jordkabel og luftledning. Slik overgang skjer i kabelendemaster, der utformingen blant annet styres av antall kabler som skal opp i masten. Skissert løsning tar utgangspunkt i en standardisert løsning Lnett har benyttet ved alle nye transformatorstasjoner der det kommer luftledning inn til stasjonen som deretter føres i jordkabel inn i koblingsanlegget i stasjonen. Mastene er relativt lave, men vil som omsøkt kreve to separate master på Lyngnes. Løsningen er god ved behov for å gjøre arbeid på den ene kraftledningen, da den andre kan være i drift. En alternativ løsning, med én mast, vil kreve en betydelig høyere mast med et tilhørende komplisert kabelanlegg opp i masten. I tillegg vil det kunne være utfordrende å kunne utføre arbeid på den ene kraftledningen uten også å koble ut den andre kraftledningen. Dette vil forringe forsyningssikkerheten vesentlig og er ikke ønskelig.

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Med hensyn til kostnader knyttet til rettighetsserverv for en eventuell kraftledning, har Lnett utarbeidet et eget notat som greier ut om dette relatert til både luftledning og jordkabel. Notatet konkluderte med at kostnader knyttet til rettighetsserverv ikke er av en slik størrelse at det legger føringer for valg av jordkabel foran luftledning. Notatet ble oversendt Randaberg kommune i tilknytning til kabelutredningen.

Kommentarer knyttet til strekningen Harestad–Nordbø vil være aktuelle i videre arbeid med denne strekningen, og det planlegges egen tilleggssøknad for denne. Lnett regner med at NVE vil avholde en høring av den søknaden i forkant av videre saksbehandling.

3.20 May Karin Mannes – 201842140-316

Utkast til innhold i høringsinnspill.

Vi viser til tilleggssøknaden for tiltakene knyttet til nye kraftledninger og transformatorstasjon på Harestad (Konsesjonssak ID: 5050). Gjennom dette høringssvaret ønsker vi å bidra med innspill som vi mener kan være vesentlige for den videre behandlingen av saken.

Vi setter pris på muligheten til å gi innspill i denne viktige saken og håper at våre kommentarer vil bli tatt i betraktning i videre behandling.

Vi støtter alternativ 1 med jordkabel til Lyngnes, men vil her argumentere for jordkabel på hele strekningen Krossberg-Harestad. Oppsummert ønskes:

1. Økt bruk av jordkabel langs hele traseen for å minimere konsekvensene for natur, samfunn og visuelle verdier.
2. Visualisering ved Lyngnes
 - a. En fremstilling av hvordan endemastene påvirker området på Lyngnes, ref. krav til visualisering i utredningsprogram fra 2019.
 - b. Optimalt sett ønskes jordkabel videreført også her.
3. Gjennomføring av helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner bruk av jordkabel og luftspenn slik at den løsningen som 'totalt sett er gunstigst for samfunnet' kan velges. Analysen må inkludere nærføringseffekter og vektlegging av ikke-prissatte konsekvenser slik som tap av kulturlandskap og naturmangfold.

Oppsummerte argumenter for full bruk av jordkabel:

Jordkabel vil være et tiltak som:

- Jordkabel oppfyller miljøføre-var-prinsippet, jf. Naturmangfoldloven § 9.
- Jordkabel fremmer nasjonale mål om bevaring av natur, kultur og visuelle verdier, til fordel for både lokale og nasjonale samfunnsinteresser.
- Tiltaket støtter visjonen 'Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland', som danner grunnpilaren i Rogaland fylkeskommunes utviklingsplan for 2025–2028.
- Jordbrukets interesser, blant annet ved at en ikke mister spredeareal.
- Er en investering i fremtiden ved å tilby økt robusthet i strømnettet både med tanke på klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn.
- Jordkabel er ikke i konflikt med kulturlandskap av nasjonal interesse.
- Vi anmoder NVE om å prioritere tiltak som balanserer lokale og nasjonale samfunnsinteresser, samtidig som framtidige miljøhensyn ivaretas.

Før det kan gis konsesjon til luftspenn forventes eventuelt en uavhengig vurdering av samfunnsnyten av jordkabel vs. luftspenn, lignende den i («Areal- og miljøvirkninger av kraftledningen Hamang-Bærum-Smestad» gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra Olje og Energidepartementet. Sentrale antagelser/forutsetninger bør synliggjøres slik at analysen blir transparent og etterprøvable. Det er også viktig å huske at Stavanger/Randaberg er områder hvor tomt/boligpris er høy, og hvor årsaken til områdenes LNF områder er politisk styrt og handler om å verne områder som for samfunnet er mer verdifulle enn boligtomter (slik om i Bærum saken). Stortingsmelding 14 (2011-2012) kap. 2.7 understreker betydningen av å velge løsninger som gir størst total samfunnsnytte. En

samfunnsøkonomisk analyse bør inkludere kostnader knyttet til miljø, naturmangfold, tap for lokalbefolkningen og alternativ bruk av båndlagt areal ved bruk av luftspenn.

Se utdypende informasjon under.

Utdypende argumentasjon

1. Bruk av samfunnsøkonomisk analyse for valg av alternativer:

For å sikre hensiktsmessige valg av løsninger som balanserer hensynet mellom samfunnsinteresser, miljø og økonomi, er det nødvendig med en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner alternativer som jordkabel og luftspenn.

- Stortingsmeldingens krav: Stortingsmelding 14 (2011-2012), kapittel 6.5.2 presiserer at «de samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for samfunnet som blir valgt.» En slik analyse bidrar til gode og bærekraftige beslutninger ved å inkludere også indirekte konsekvenser.
- Manglende analyse i denne saken: I tilleggssøknaden for tiltakene i Randaberg er det ikke gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse. Særlig mangler en eksplisitt vurdering av såkalte nærføringseffekter, som tap for eiendomsverdier og redusert inntekt for berørte grunneiere, herunder jordbruk. Slike kostnader må synliggjøres og inkluderes for å belyse de totale konsekvensene av luftspenn. I tillegg skulle det valg av løsning (jordkabel eller luftspenn) lagt vekt på muligheten for tap av biologisk mangfold. Det kunne også, med fordel, vært gjort et forsøk på å kvantifisere verdien av naturen, da naturen, i seg selv også har en verdi.
- Erfaring fra Bærum-saken: I en lignende sak i Bærum (nettutbygging mellom Bærum og Oslo, representantforslag i Stortinget 2021) ble behovet for samfunnsøkonomiske analyser adressert. Der ble alternativ bruk av jordkabel vurdert som en løsning for å redusere nærføringseffekter og ivareta fremtidig arealutnyttelse. Selv om saken opprinnelig dreide seg om hovedstadsområdet, fremhever den prinsipper som er relevante også for Randaberg. I Bærum-saken kostet jordkabel 1,4 milliarder kroner mer enn luftledning. Dette fordelte seg på ca. 6250 berørte mennesker, tilsvarende 224 000 kr per person eller over 518 000 kr per boenhet innenfor 120 meters avstand fra kraftledningen. En lignende tilnærming i Randaberg kan vise betydelige kostnader for de mange berørte privatpersoner og grunneiere i området, spesielt hvis man også tar høyde for miljøverdi og jordbruket.
- Overførbar lærdom for Randaberg: Selv om boligområdene i Randaberg ligger noe lengre unna enn i Bærum-saken, viser forskning og erfaring at også avstander ut over 120 meter kan medføre tap i eiendomsverdi og jordbruksinntekt. Dersom vi antar at minst 100 personer i Randaberg påvirkes betydelig av løsningen med luftspenn, vil dette alene tilsvare en kostnad på over 200 millioner kroner – omtrent det LNett har beregnet som merkostnaden for jordkabel i stedet for luftspenn. Det er også viktig å bemerke at jordkabel i Randaberg gir tilleggsfordeler, som bevaring av jordbruk og truede arter, som også bør tillegges verdi i analysen.

- Forslag til krav fra NVE: Dersom NVE ikke ønsker å etterspørre en full samfunnsøkonomisk analyse, anmodes det om at NVE sender en detaljert oversikt over antall boenheter innenfor 500 meter fra prosjektets senterlinje.
- Flere aspekter ved nærføringseffekter må belyses og kvantifiseres, herunder påvirkning på boligpriser og jordressurser (Randaberg/Stavanger har noen av landets høyeste boligpriser og mest verdifulle jordbruksarealer). NVE bes også vurdere eksisterende studier av kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn, samt muligheten for å kvantifisere/måle/ verdien av naturen i området, slik at denne kunne vært sammenlignet med andre områder.

2. Valg av luftledning til tross for naturmangfoldhensyn og

- Stortingsmeldingens krav: Valget mellom luftledning og jordkabel skal vurderes ut fra helhetlige miljøkonsekvenser.
- Observasjon fra søknaden: Naturmangfoldutredningene indikerer at jordkabel ville eliminere virkninger for rødlistede arter som vipe og storspove, samt redusere faren for kollisjon i viktige fuglekorridorer mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Til tross for dette søkes det om luftledning (alternativ 2), med kun fugleavvisere som avbøtende tiltak. På Randaberg siden av Hålandsvannet er det utelukkende søkt om luftspenn til tross for at fuglene flyr også her.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på naturmangfoldhensyn:

- Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som vipe og storspove. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold. Vipe og storspove er fremdeles rødlistede arter på Randabergsiden av Hålandsvannet.
- Avlastning for naturressurser: Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk.
- Unngå tap av biologisk mangfold: Naturen har en egen verdi, og bør derfor i størst mulig grad bevares. Stadig mer natur bygges ned, dersom et hvert infrastrukturprosjekt og utbyggingsprosjekt dermed vurderes opp mot presedens, vil denne utviklingen fortsette. Vi vil argumentere for at samfunnets betalingsvilje for å bevare natur og friluftsområder er økende og bør reflekteres og vektlegges når nye prosjekter settes i gang (slik som ved valget mellom jordkabel og luftspenn).
- Forslag til endring/krav fra NVE: Det ønskes mer jordkabel, og det bes spesielt om utredning/bruk av jordkabel på strekningen fra Hålandsvannet og opp til Kvernevikveien da det er planlagt doble endemaster. I tillegg ønsket en visuell fremstilling av området hvor kablene kommer opp fra bakken ved Lyngnes.

3. Visuelle hensyn og landskapsbevaring

- Stortingsmeldingens krav: Visuelle inngrep bør vurderes der kraftledninger påvirker viktige landskapsverdier.

- Observasjon fra søknaden: Søknaden anerkjenner betydelig visuell påvirkning fra luftledningen i store deler av det flate og åpne landskapet ved Hålandsvatnet. Jordkabel vurderes som en løsning for å redusere dette, men ikke anbefalt på hele strekningen grunnet kostnad.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på visuelle hensyn:

- Bevaring av nasjonale landskapsverdier: Hålandsvatnet og det omkringliggende området er et nasjonalt verdsatt kulturlandskap. Luftledningens visuelle påvirkning kan forringe opplevelsen og kvaliteten av området både for lokalbefolkning, turister og fremtidige generasjoner.
- Langsiktig investering i bærekraftige løsninger for reiseliv: Området rundt Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet er populære for friluftsliv og rekreasjon. Bevaring av det visuelle landskapet gjennom jordkabel kan styrke områdets verdi som turistdestinasjon og lokal rekreasjonssone.
- Forslag til endring/krav fra NVE: Mer jordkabel, særlig fra Lyngnes og opp til Kvernevikveien da dette strekket er planlagt med doble endemaster og vil være svært nært Hålandsvannet. Av denne grunn ønskes også visuell fremstilling av berørt område ved Hålandsvannet.

4. Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadsmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).
- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

5. Kostnadsfordeling – Ansvar for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte, friluftsliv og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.
- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.
- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Til slutt vil vi sterkt oppfordre NVE til å vektlegge helhetlige hensyn som naturmangfold, visuelle verdier og samfunnsøkonomi i behandlingen av saken. Vi tror at våre forslag kan bidra til å sikre både lokal trivsel og nasjonale miljømål. Vi takker for muligheten til å komme med innspill i denne viktige saken.

3.20.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Lnett har ikke laget visualisering av kabelendemaster på Lyngnes, da dette ikke var satt konkret krav til i utredningsprogrammet. Det er ca. 150 meter fra mastene til nærmeste bolig. Lnett må detaljprosjekttere mastene før vi ev. kan lage en visualisering.

3.21 Jon Bø – 201842140-317

Vi viser til planene av etablering av 132 KV luftlinje fra Krossberg - Harestad, og ønsker med dette å komme med en formell uttalelse og forslag om at det i steden bør vurderes å legge kraftlinjen som jordkabel.

Området berøres av kraftig visuell inngripen ved luflinje, den vil være til sjenanse for nærmiljøet, og skjemmende for utsikt mot sjø for turveien langs Ryggveien.

For vår del vil vi i tillegg miste matjord, den vil ødelegge, og begrense bruken av matjorden vi eier.

Jordkabler vil skape mer anleggsarbeid, men når arbeidet er ferdig vil kablene ikke avgi noe støy, eller være til sjenanse for nærmiljøet. Når kraftlinjene komme så nært huset vårt, er vi bekymret for at linjene vil skape uønsket støy ved nedbør, og at vi ikke kan sove med vinduet åpent.

Det er planlagt at linjen legges i jord i Stavanger kommune som har økonomi til å dekke ekstra kostnader ved å få den i jorda. Det føles urimelig at i en liten jordbrukskommune som Randaberg, vil det være umulig å prioritere en så høy sum for å grave kabelen ned i jorda. Ved å legge kraftlinjen i lufta påfører lnett kommunen miljømessig sjenanse, og prisen som lnett sparer ved å ha kraftlinjen i lufta vil påføre grunneiere redusert verdi på eiendommene sine. På grunn av dette ønsker vi at NVE pålegger lnett å legge kabelen i jorda.

Det er uforståelig for oss at luftlinje traseen er plassert langt ut på jordet vårt, og ikke nærmere veien. Vi vet at gårdnr 47/bruk nr 29 skal rives i forbindelse med utbygging av vei, kun 1 år etter at linjene er planlagt å settes opp.

Masteplasseringen på vår eiendom er ugunstig og kan etter vår mening omplasseres slik at den ikke tar matjord. Her bør det bli et krav at huset skal rives og at traseen skal justeres slik at det blir mindre skjemmende, og gir bedre utnyttelse av matjorda vår i fremtiden.

3.21.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Plasseringen av mastepunkt er gjort i dialog med Statens vegvesen og prosjektet E39 Smiene–Harestad. Dette prosjektet innebærer ny undergang under E39 og mye gravearbeid i området. Mastepunktet er justert for å ta hensyn til anleggsområdet Statens vegvesen trenger for sitt arbeid.

Lnett er kjent med at et bolighus i Ryggveien 40 skal fjernes, men tidspunkt for dette er foreløpig ikke avklart. Selv om huset fjernes, vil et nytt mastepunkt nord for Ryggveien måtte plasseres i jordbruksareal.

Lnett vurderer å flytte masten sør for Ryggveien, men også her vil den komme i jordbruksareal, og må tilpasses anleggsområdet regulert for E39 Smiene–Harestad.

Lnett vil fortsette dialogen med Statens vegvesen i forbindelse med detaljprosjektering for å vurdere flytting av mastepunktet. Dialog med Randaberg kommune er også aktuelt mht. tidspunkt for fjerning av boligen. I tillegg dialog med direkte berørte grunneiere av omsøkt og eventuelt justert løsning.

3.22 Felles motstand mot luftspenn i Stavanger – org.nr. 935 173 868 – Høringsinnspill – 201842140-318

(Hvem vi er: Grunneiere, berørte parter og motstandere mot luftspenn fra Krossberg til Fogn har organisert seg i denne gruppen.)

Vi viser til tilleggssøknaden for tiltakene knyttet til nye kraftledninger og transformatorstasjon på Harestad (Konsesjonssak ID: 5050). Gjennom dette høringssvaret ønsker vi å bidra med innspill som vi mener kan være vesentlige for den videre behandlingen av saken.

Vi setter pris på muligheten til å gi innspill i denne viktige saken og håper at våre kommentarer vil bli tatt i betraktning i videre behandling.

Vi støtter alternativ 1 med jordkabel til Lyngnes, men vil her argumentere for jordkabel på hele strekningen Krossberg-Harestad. Oppsummert ønskes:

1. Økt bruk av jordkabel langs hele traseen for å minimere konsekvensene for natur, samfunn og visuelle verdier.
2. Visualisering ved Lyngnes
 - a. En fremstilling av hvordan endemastene påvirker området på Lyngnes, ref. krav til visualisering i utredningsprogram fra 2019.
 - b. Optimalt sett ønskes jordkabel videreført også her.
3. Gjennomføring av helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner bruk av jordkabel og luftspenn slik at den løsningen som 'totalt sett er gunstigst for samfunnet' kan velges. Analysen må inkludere nærføringseffekter og vektlegging av ikke-prissatte konsekvenser slik som tap av kulturlandskap og naturmangfold.

Oppsummerte argumenter for full bruk av jordkabel:

Jordkabel vil være et tiltak som:

- Jordkabel oppfyller miljøføre-var-prinsippet, jf. Naturmangfoldloven § 9.
- Jordkabel fremmer nasjonale mål om bevaring av natur, kultur og visuelle verdier, til fordel for både lokale og nasjonale samfunnsinteresser.
- Tiltaket støtter visjonen 'Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland', som danner grunnpilaren i Rogaland fylkeskommunes utviklingsplan for 2025–2028.
- Jordbrukets interesser, blant annet ved at en ikke mister spredeareal.
- Er en investering i fremtiden ved å tilby økt robusthet i strømmettet både med tanke på klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn.
- Jordkabel er ikke i konflikt med kulturlandskap av nasjonal interesse.
- Vi anmoder NVE om å prioritere tiltak som balanserer lokale og nasjonale samfunnsinteresser, samtidig som framtidige miljøhensyn ivaretas.

Før det kan gis konsesjon til luftspenn forventes eventuelt en uavhengig vurdering av samfunnsnyttene av jordkabel vs. luftspenn, lignende den i («Areal- og miljøvirkninger av kraftledningen Hamang-Bærum-Smestad» gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra Olje og Energidepartementet. Sentrale antagelser/forutsetninger bør synliggjøres slik at analysen blir transparent og etterprøvbar. Det er også viktig å huske at Stavanger/Randaberg er områder hvor tomt/boligpris er høy, og hvor årsaken til områdenes LNF områder er politisk styrt og handler om å verne områder som for samfunnet er mer verdifulle enn boligtomter (slik om i Bærum saken). Stortingsmelding 14 (2011-2012) kap. 2.7 understreker betydningen av å velge løsninger som gir størst total samfunnsnytte. En samfunnsøkonomisk analyse bør inkludere kostnader knyttet til miljø, naturmangfold, tap for lokalbefolkningen og alternativ bruk av båndlagt areal ved bruk av luftspenn.

Se utdypende informasjon under.

Utdypende argumentasjon

1. Bruk av samfunnsøkonomisk analyse for valg av alternativer:

For å sikre hensiktsmessige valg av løsninger som balanserer hensynet mellom samfunnsinteresser, miljø og økonomi, er det nødvendig med en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner alternativer som jordkabel og luftspenn.

- Stortingsmeldingens krav: Stortingsmelding 14 (2011-2012), kapittel 6.5.2 presiserer at «de samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for samfunnet som blir valgt.» En slik analyse bidrar til gode og bærekraftige beslutninger ved å inkludere også indirekte konsekvenser.
- Manglende analyse i denne saken: I tilleggssøknaden for tiltakene i Randaberg er det ikke gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse. Særlig mangler en eksplisitt vurdering av såkalte nærføringseffekter, som tap for eiendomsverdier og redusert inntekt for berørte grunneiere, herunder jordbruk. Slike kostnader må synliggjøres og inkluderes for å belyse de totale konsekvensene av luftspenn. I tillegg skulle det valg av løsning (jordkabel eller luftspenn) lagt vekt på muligheten for tap av biologisk mangfold. Det kunne også, med fordel, vært gjort et forsøk på å kvantifisere verdien av naturen, da naturen, i seg selv også har en verdi.
- Erfaring fra Bærum-saken: I en lignende sak i Bærum (nettutbygging mellom Bærum og Oslo, representantforslag i Stortinget 2021) ble behovet for samfunnsøkonomiske analyser adressert. Der ble alternativ bruk av jordkabel vurdert som en løsning for å redusere nærføringseffekter og ivareta fremtidig arealutnyttelse. Selv om saken opprinnelig dreide seg om hovedstadsområdet, fremhever den prinsipper som er relevante også for Randaberg. I Bærum-saken kostet jordkabel 1,4 milliarder kroner mer enn luftledning. Dette fordelte seg på ca. 6250 berørte mennesker, tilsvarende 224 000 kr per person eller over 518 000 kr per boenhet innenfor 120 meters avstand fra kraftledningen. En lignende tilnærming i Randaberg kan vise betydelige kostnader for de mange berørte privatpersoner og grunneiere i området, spesielt hvis man også tar høyde for miljøverdi og jordbruket.
- Overførbar lærdom for Randaberg: Selv om boligområdene i Randaberg ligger noe lengre unna enn i Bærum-saken, viser forskning og erfaring at også avstander ut over 120 meter kan medføre tap i eiendomsverdi og jordbruksinntekt. Dersom vi antar at minst 100 personer i Randaberg påvirkes betydelig av løsningen med luftspenn, vil dette alene tilsvare en kostnad på over 200 millioner kroner – omtrent det LNett har beregnet som merkostnaden for jordkabel i stedet for luftspenn. Det er også viktig å bemerke at jordkabel i Randaberg gir tilleggssfordeler, som bevaring av jordbruk og truede arter, som også bør tillegges verdi i analysen.
- Forslag til krav fra NVE: Dersom NVE ikke ønsker å etterspørre en full samfunnsøkonomisk analyse, anmodes det om at NVE sender en detaljert oversikt over antall boenheter innenfor 500 meter fra prosjektets senterlinje.
- Flere aspekter ved nærføringseffekter må belyses og kvantifiseres, herunder påvirkning på boligpriser og jordressurser (Randaberg/Stavanger har noen av landets høyeste boligpriser og mest verdifulle jordbruksarealer). NVE bes også vurdere eksisterende studier av kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn, samt muligheten for å

kvantifisere/måle/ verdien av naturen i området, slik at denne kunne vært sammenlignet med andre områder.

2. Valg av luftledning til tross for naturmangfoldhensyn

- Stortingsmeldingens krav: Valget mellom luftledning og jordkabel skal vurderes ut fra helhetlige miljøkonsekvenser.
- Observasjon fra søknaden: Naturmangfoldutredningene indikerer at jordkabel ville eliminere virkninger for mange rødlistede arter som både daglig migrerer og bor i våtmarksysteme (e.g. rødlistede arter som vipe og storspove), samt redusere faren for kollisjon i viktige fuglekorridorer mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Til tross for dette søkes det om luftledning (alternativ 2), med kun fugleavvisere som avbøtende tiltak. På Randaberg siden av Hålandsvannet er det utelukkende søkt om luftspenn til tross for at fuglene flyr også her.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på naturmangfoldhensyn:

- Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som vipe og storspove. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold. Vipe og storspove er fremdeles rødlistede arter på Randabergsiden av Hålandsvannet.
- Avlastning for naturressurser: Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk, og således vært i tråd med Stavanger kommune sin 'Grønn Plan' som ønsker å beholde et sammenhengende grøntområde fra Hålandsvatnet og til Jåttå.
- Unngå tap av biologisk mangfold: Naturen har en egen verdi, og bør derfor i størst mulig grad bevares. Stadig mer natur bygges ned, dersom et hvert infrastrukturprosjekt og utbyggingsprosjekt dermed vurderes opp mot presedens, vil denne utviklingen fortsette. Vi vil argumentere for at samfunnets betalingsvilje for å bevare natur og friluftsområder er økende og bør reflekteres og vektlegges når nye prosjekter settes i gang (slik som ved valget mellom jordkabel og luftspenn).
- Forslag til endring/krav fra NVE: Det ønskes mer jordkabel, og det bes spesielt om utredning/bruk av jordkabel på strekningen fra Hålandsvannet og opp til Kvernevikveien da det er planlagt doble endemaster. I tillegg ønsket en visuell fremstilling av området hvor kablene kommer opp fra bakken ved Lyngnes.

3. Visuelle hensyn og landskapsbevaring

- Stortingsmeldingens krav: Visuelle inngrep bør vurderes der kraftledninger påvirker viktige landskapsverdier.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden anerkjenner betydelig visuell påvirkning fra luftledningen i store deler av det flate og åpne landskapet ved Hålandsvatnet. Jordkabel vurderes som en løsning for å redusere dette, men ikke anbefalt på hele strekningen grunnet kostnad.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på visuelle hensyn:

- Bevaring av nasjonale landskapsverdier: Hålandsvatnet og det omkringliggende området er et nasjonalt verdsatt kulturlandskap. Luftledningens visuelle påvirkning kan forringe opplevelsen og kvaliteten av området både for lokalbefolkning, turister og fremtidige generasjoner.
- Langsiktig investering i bærekraftige løsninger for reiseliv: Området rundt Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet er populære for friluftsliv og rekreasjon. Bevaring av det visuelle landskapet gjennom jordkabel kan styrke områdets verdi som turistdestinasjon og lokal rekreasjonssone.
- Forslag til endring/krav fra NVE: Mer jordkabel, særlig fra Lyngnes og opp til Kvernevikveien da dette strekket er planlagt med doble endemaster og vil være svært nært Hålandsvannet. Av denne grunn ønskes også visuell fremstilling av berørt område ved Hålandsvannet.

4. Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadsmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).
- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

5. Kostnadsfordeling – Ansvar for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte, friluftsliv og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som

belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.

- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.
- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Til slutt vil vi sterkt oppfordre NVE til å vektlegge helhetlige hensyn som naturmangfold, visuelle verdier og samfunnsøkonomi i behandlingen av saken. Vi tror at våre forslag kan bidra til å sikre både lokal trivsel og nasjonale miljømål. Vi takker for muligheten til å komme med innspill i denne viktige saken.

3.22.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Lnett har ikke laget visualisering av kabelendemaster på Lyngnes, da dette ikke var satt konkret krav til i utredningsprogrammet. Det er ca. 150 meter fra mastene til nærmeste bolig. Lnett må detaljprosjekttere mastene før vi ev. kan lage en visualisering.

3.23 Jørgen Narvestad Anda – 201842140-319

Uttale til tilleggssøknad for 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad

Eg viser til tilleggssøknad for 132 kW kraftledning Krossberg- Harestad og ny Harestad transformatorstasjon. I tillegg har eg fått tilsendt kart frå Lnett som viser planlagt plassering av mastepunkt.

Eg overtok heimel og drift av eigedomane gnr. 63, bnr. 12 og gnr. 62, bnr. 23 og 46 på Leikvoll i Randaberg i 2024. I tillegg leiger eg og driv gnr. 62, bnr. 18 og 34. Eg har mjølkeproduksjon og jorda blir brukt til grasproduksjon og beite. Mesteparten av gjødsel blir kjørt ut med slangespreder.

Tidlegare eigar Kolbjørn og Inger Anda leverte uttale til opprinnelig søknad i 2022.

Endringane i tilleggssøknaden er at fleire linjetracear er tatt ut slik at berre ein trace står att.

I søknaden er det tre mastepunkt som direkte får konsekvensar for eigedomen og drifta. Dette er dei tre første punkta rekna frå Kvernevikveien og nordover. I uttalen er frå Kolbjørn og Inger Anda i 2022 er

det påpeikt at eit mastepunkt manglar tilkomst, eit har to tilkomstar og det er foreslått alternativ tilkomst til eit tredje punkt. Ingen av merknadene er tatt inn i den nye søknaden. I Lnett sin gjennomgang av innkomne merknader er det berre vist til at det skal utarbeidast MTA-plan der desse spørsmåla skal få svar. Eg vil likevel på ny legge fram dei same merknadene, og i tillegg nokre nye forslag til endringar. Det viktigaste å merka seg vårt forslag om flytting av mastepunkt i knekkpunkt, som dermed vil endre sjølve traseen. Etter som eg har forstått er dette siste sjanse for å endre trase, sjølv om det berre er snakk om få meter.

Første mastepunkt nord for Kvernevikveien er eit knekkpunkt i grensa mellom 63/12 og 63/10. Det er ikkje vist tilkomst til mastepunktet på kartet eller i punkt 3.4 i tilleggssøknaden. Søknaden er dermed ikkje fullstendig. Sjølv mastepunktet er dessutan plassert i konflikt med eksisterande le/adkomst mellom to teigar. Eg ber om at mastepunktet blir flytta ca 5 meter mot vest, til eksisterande steinrøys/hjørne av nabomark. Tilkomst til punktet må leggjast på fulldyrka jord, enten frå Kvernevikveien, frå Austmarka, eller frå vest via adkomstveg til Kvernevikveien 228. Dersom tilkomsten skal leggjast frå Austmarka ber eg om at denne blir plassert nord for eksisterande steingjerde og trerekke. I tilfellet den skal leggjast frå Austmarka, og den ikkje blir lagt slik eg foreslår vil eg krevje at vegen blir tilbakeført til jordbruksjord i same stand som det var før.

Mastepunkt to er plassert ved eksisterande privat gardsveg til «Heiå». Det er vist to tilkomstar, V30 som er eksisterande veg og K29 som er plassert på fulldyrka jord. Det kan ikkje vere behov for begge desse tilkomstane. Bruk av eksisterande veg må vere godt nok.

Mastepunkt tre reikna frå Kvernevikveien og nordover er eit knekkpunkt med forslag til riggområde R8 i tillegg. Punktet ligg på naboeiegedomen som eg leiger. Sjølv masta ser ut til å vere plassert i konflikt med dagens tilkomst til ein av teigane og eg ber derfor om at punktet blir flytta ca 10 meter mot nord langs med steingjerdet. Mastepunktet er plassert i eit område med steingjerder og gamle vegar som kan karakteriserast som kulturminne. Foreslått tilkomst til mastepunktet og riggområdet, K32, er lagt over fulldyrka jord vest for Austmarka 18. I uttalen frå 2022 er det foreslått tilkomst på austsida og nordsida av Austmarka 18. Etter å ha vurdert dette på ny har eg kome fram til at dette er eit dårlig forslag ettersom det kjem i konflikt med eit kulturminne, ein gammal steinlødd veg. Det absolutt beste og mest logiske tilkomsten er via gardstunet på «Heiå». Her er det allereide vegar. Det må vere betre å forsterke desse framfor å lage ny veg som må tilbakeførast til landbruksjord etterpå eller å ødelegge kulturminne (steinlødd gammal veg).

Generelt:

Dersom det må opparbeidast nye vegar må dei plasserast slik at dei kan vere til nytte i drifta etter at anlegget er ferdig, dersom det skal være aktuelt for oss at utbygger slipper omkostningar med tilbakeføring av adkomstvegar til landbruksjord. Plassering av master må ta omsyn til eksisterande tilkomstar til teigane slik at ikkje mastene gjer det vanskelegare å drive jorda når anlegget er ferdig. Eg er redd for at anleggsperioden med kjørespor og riggområde på dyrka mark vil føre til at jorda som blir omfatta vil få redusert verdi til jordbruk i lang tid.

Eg er lite glad for å få ei kraftlinje over eiegedomen og særleg så tett på bustadhuset. Eg vil krevje erstatning for areal til mastepunkt, areal som blir bandlagt langs linja og for midlertidig anleggsområde. Eg vil og krevje erstatning for ulemper og bandlegging av areal som hindrar utvikling i framtida. Det er viktig at erstatninga dekkjer ulemper for framtidig drift av jord langs og under linja og

tap av avling i ei rimelig tid etter at anlegget er ferdig.

Anleggsarbeid over dyrka jord har ulike konsekvensar avhengig av årstid og verforhold. For oss er det viktig at anleggsarbeidet blir utført slik at det blir til minst mogeleg skade for jorda.

Oppsummering:

Uttalen gjeld dei tre første mastpunkta frå Kvernevikveien og nordover.

Mastepunkt ein må flyttast fem meter mot vest. Tilkomst må avklarast.

Mastpunkt to treng berre ein tilkomst. K29 må fjernast.

Mastpunkt tre må flyttast 10 meter nordover. Tilkomst bør leggjast via «Heiå»

Helsing

Jørgen Narvestad Anda

3.23.1 Kommentar fra Lnett

Første mastepunkt fra Kvernevikveien:

Lnett har vurdert den foreslåtte justeringen sammen med rådgiver og sett at flytting av mastepunkt ca. 5 meter vest for omsøkt plassering skal være mulig å få til. Løsningen er ikke detaljprosjektet, men Lnett har tatt utgangspunkt i at masten plasseres ca. midt i tippen med stein, på kant av eiendom gnr. 63, bnr. 10 og 11. Innspillet til adkomstvei er vurdert og vil bli tatt med i det videre arbeid med utarbeidelse av detaljplan, jf. kapittel 2.1.

Andre mastepunkt fra Kvernevikveien:

Adkomstveier til de enkelte mastepunkter er skissert som mulige adkomster. Innspillet er vurdert og vil bli tatt med i det videre arbeidet med utarbeidelse av detaljplan, jf. kapittel 2.1. I utgangspunktet skal det være tilstrekkelig med én adkomst til mastepunktet.

Tredje mastepunkt fra Kvernevikveien:

Lnett har vurdert muligheten med å flytte dette mastepunktet ca. 10 meter lengre nord, langs med steingjerde. Også denne masten er mulig å flytte, men vi vil få en begrensning på maks spennlengde til den forrige masten (ovenfor omtalt som Andre mastepunkt fra Kvernevikveien) på 150 meter. Med bakgrunn i denne begrensningen ser man at det bør være mulig å flytte mastepunktet ca. 8 meter lengre nord enn omsøkt plassering. Begrensningen på 150 meters spennlengde i dette området er blant annet for å kunne opprettholde minimum 10 meter over bakken, jf. kapittel 2.2.3.

Lnett vil i dialog med grunneier og rettighetshaver inngå avtaler for aktuelle rettigheter, både midlertidige og permanente. Det vil tilbys erstatning etter standardiserte satser for f.eks. tapt avling og ulemper ellers. Med hensyn til avtaler mellom Lnett og grunneiere vises det til tekst i kapittel 2.4. Lnetts utgangspunkt er at midlertidige hjelpeanlegg, slik som f.eks. anleggsveier, skal fjernes etter anleggsperioden og arealet tilbakeføres.

3.24 Statsforvalteren i Rogaland – 201842140-320

Uttalelse til høring av tilleggssøknad - Stavanger Randaberg ny 132kV kraftledning Krossberg - Harestad transformatorstasjoner

Vi viser til brev fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) av 30.04.2025 om høring av tilleggssøknad for ny 132kv kraftledning i Stavanger og Randaberg, samt nye transformatorstasjoner på Krossberg og Harestad.

Bakgrunn

Opprinnelig søkte Lnett om ny 132kv kraftledning fra Krossberg, via Harestad, til Nordbø. Lnett har nå valgt å dele tiltaket i to, og søker i første omgang kun om en ca. 5 km lang 132kv kraftledning fra Krossberg til Harestad, og ny Harestad transformatorstasjon. Lnett har etter tilleggsutredninger valgt å kun gå videre med ett trasealternativ mellom Krossberg og Harestad. Et alternativ med luftledning på hele strekningen og et alternativ med jordkabel mellom Krossberg og Lyngnes. Lnett prioriterer jordkabel fra Krossberg til Lyngnes og deretter dobbelkurs luftledning i trase K10 til Harestad. Det søkes om to alternative plasseringer av Harestad transformatorstasjon, og Lnett prioriterer plassering ved alternativ 5.

Lnett begrunner søknaden med behov for fornyelse av nettet, økt forbruk og forsyningssikkerhet.

Vår vurdering

I vår uttalelse av 10.05.2022 (vår ref. 2022/3246), støttet vi at Lnett prioriterer trasealternativ K10 mellom Krossberg og Harestad, men påpekte at luftspenn over Hålandsvatnet er særlig uheldig for fugler. Etter en samlet vurdering mente vi også at Lnett burde gå videre med alternativ 5 for Harestad transformatorstasjon.

Lnett sine prioriteringer er i tråd med våre innspill, noe vi finner positivt. Vi ser det som særlig positivt at Stavanger kommune ønsker å finansiere merkostnaden for å legge kraftledningen som jordkabel i området ved Hålandsvatnet. Både av hensyn til naturmangfold, landbruk og landskap.

Naturmangfold

Kraftledning vil medføre negative konsekvenser for naturmangfold. Vi vurderer likevel at naturmangfold i tilstrekkelig grad er hensyntatt i forbindelse med denne saken. Både når det gjelder prioriterte alternativer og avbøtende tiltak. Vi benytter anledningen til å påpeke at graving i fruktrike områder/myr vil kunne medføre drenering. Det vil da være viktig å tette ytterkanter, for eksempel ved bruk av leirpropp.

Vassdragsregelverk

En av ulempene med jordkabel er relativt omfattende inngripen i kantvegetasjon. Vi finner ikke foreleggningen godt nok opplyst til å kunne vurdere saken etter vannressursloven § 11. Vi legger derfor til grunn at det blir sendt inn en egen søknad om dispensasjon for fjerning av kantvegetasjon. I en tillatelse ønsker vi å styre avbøtende tiltak i forbindelse med utførelsen, samt etterbruk. I en søknad må bredde på trasé og plassering spesifiseres, gjerne med bilder. Kabelen bør fortrinnsvis legges der det er åpninger i kantvegetasjonen i dag. Vi ser det også som ønskelig med en beskrivelse av mulighet for revegetering i etterkant. For eksempel om det er mulig å benytte arter med et grunt rotsystem.

Vi viser til at legging av kabel krever tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Hålandsvatnet er ikke anadromt (lakse- og/eller sjørrettførende), og en søknad skal derfor rettes til Rogaland fylkeskommune.

Forurensingsloven

Legging av kabel i sedimenter ved graving eller mudring er søknadspliktig i henhold til § 22-6 i forurensningsforskriften. Dersom det kun skal senkes, og i liten grad medfører partikkelspredning, kreves det ikke en tillatelse etter forurensingsloven. Det er viktig at Lnett avklarer behov for tillatelse med Statsforvalteren.

Landbruk

Av hensyn til landbruk påpeker vi viktigheten av å ivareta eksisterende og fremtidig drenering, ved legging av jordkabel. Dreneringen blir gjerne lagt på 1,5 meters dybde. Vi legger til grunn at jord blir tatt av og lagt tilbake sjiktvis.

Grønnsaksproduksjon drives med vanningsanlegg, og må hensyntas ved etablering av kraftledning. I den forbindelse er det viktig å vurdere grønnsaksproduksjon i et 10-15 års perspektiv, med vekstskifte. Det er derfor viktig å gå i dialog med grunneiere og leietakere i forbindelse med arbeidene.

Med hilsen

Tage A.T. Eriksen (e.f.), fagleder natur
Bjørn Mo, seniorrådgiver

3.24.1 Kommentar fra Lnett

Lnett tar støtten til valg av trase K10 og prioritering av stasjonsalternativ 5 til etterretning.

Tiltak for å motvirke utilsiktet drenering av fuktrike områder og myrer kan omtales i detaljplanen.

Lnett vil i egen søknad beskrive tiltak i kantsonen med tilhørende plan for revegetering. Samtidig vil man avklare behov for eventuell graving eller mudring i sedimenter i Hålandsvatnet, og dermed avklare behov for søknad etter forurensningsloven.

Det vil også sendes søknad til Rogaland fylkeskommune for tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Lnett vil ha dialog med grunneiere både med hensyn til drenering og andre aktiviteter i landbruket. Det vil vurderes tiltak for å opprettholde dreneringssystemene der det er nødvendig, og ved graving skille og håndtere jordlagene sjiktvis. Dette vil omtales i detaljplanen.

3.25 Brit Ågot Selvåg – 201842140-321

«Felles motstand mot luftspenn i Stavanger – org.nr. 935 173 868» Høringsinnspill.

(Hvem vi er: Grunneiere, berørte parter og motstandere mot luftspenn fra Krossberg til Fogn har organisert seg i denne gruppen.)

Vi viser til tilleggssøknaden for tiltakene knyttet til nye kraftledninger og transformatorstasjon på Harestad (Konsesjonssak ID: 5050). Gjennom dette høringssvaret ønsker vi å bidra med innspill som vi mener kan være vesentlige for den videre behandlingen av saken.

Vi setter pris på muligheten til å gi innspill i denne viktige saken og håper at våre kommentarer vil bli tatt i betraktning i videre behandling.

Vi støtter alternativ 1 med jordkabel til Lyngnes, men vil her argumentere for jordkabel på hele strekningen Krossberg-Harestad. Oppsummert ønskes:

- Økt bruk av jordkabel langs hele traseen for å minimere konsekvensene for natur, samfunn og visuelle verdier.
- 1. Visualisering ved Lyngnes
 - a. En fremstilling av hvordan endemastene påvirker området på Lyngnes, ref. krav til visualisering i utredningsprogram fra 2019.
 - b. Optimalt sett ønskes jordkabel videreført også her.
- 2. Gjennomføring av helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner bruk av jordkabel og luftspenn slik at den løsningen som 'totalt sett er gunstigst for samfunnet' kan velges. Analysen må inkludere nærføringseffekter og vektlegging av ikke-prissatte konsekvenser slik som tap av kulturlandskap og naturmangfold.

Oppsummerte argumenter for full bruk av jordkabel:

Jordkabel vil være et tiltak som:

- Jordkabel oppfyller miljøføre-var-prinsippet, jf. Naturmangfoldloven § 9.
- Jordkabel fremmer nasjonale mål om bevaring av natur, kultur og visuelle verdier, til fordel for både lokale og nasjonale samfunnsinteresser.
- Tiltaket støtter visjonen 'Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland', som danner grunnpilaren i Rogaland fylkeskommunes utviklingsplan for 2025–2028.
- Jordbrukets interesser, blant annet ved at en ikke mister spredeareal.
- Er en investering i fremtiden ved å tilby økt robusthet i strømmettet både med tanke på klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn.
- Jordkabel er ikke i konflikt med kulturlandskap av nasjonal interesse.
- Vi anmoder NVE om å prioritere tiltak som balanserer lokale og nasjonale samfunnsinteresser, samtidig som framtidige miljøhensyn ivaretas.

Før det kan gis konsesjon til luftspenn forventes eventuelt en uavhengig vurdering av samfunnsnyten av jordkabel vs. luftspenn, lignende den i («Areal- og miljøvirkninger av kraftledningen Hamang-Bærum-Smestad» gjennomført av Oslo Economics på oppdrag fra Olje og Energidepartementet. Sentrale antagelser/forutsetninger bør synliggjøres slik at analysen blir transparent og etterprøvbart. Det er også viktig å huske at Stavanger/Randaberg er områder hvor tomt/boligpris er høy, og hvor årsaken til områdenes LNF områder er politisk styrt og handler om å verne områder som for samfunnet er mer verdifulle enn boligtomter (slik om i Bærum saken). Stortingsmelding 14 (2011-2012) kap. 2.7 understreker betydningen av å velge løsninger som gir størst total samfunnsnytte. En samfunnsøkonomisk analyse bør inkludere kostnader knyttet til miljø, naturmangfold, tap for lokalbefolkningen og alternativ bruk av båndlagt areal ved bruk av luftspenn.

Se utdypende informasjon under.

Utdypende argumentasjon

1. Bruk av samfunnsøkonomisk analyse for valg av alternativer:

For å sikre hensiktsmessige valg av løsninger som balanserer hensynet mellom samfunnsinteresser, miljø og økonomi, er det nødvendig med en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse som sammenligner alternativer som jordkabel og luftspenn.

- Stortingsmeldingens krav: Stortingsmelding 14 (2011-2012), kapittel 6.5.2 presiserer at «de samfunnsøkonomiske vurderingene skal sikre både at de totale fordelene med prosjektet overstiger ulempene, samt at det er prosjektutformingen som totalt sett er gunstigst for samfunnet som blir valgt.» En slik analyse bidrar til gode og bærekraftige beslutninger ved å inkludere også indirekte konsekvenser.
- Manglende analyse i denne saken: I tilleggssøknaden for tiltakene i Randaberg er det ikke gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk analyse. Særlig mangler en eksplisitt vurdering av såkalte nærføringseffekter, som tap for eiendomsverdier og redusert inntekt for berørte grunneiere, herunder jordbruk. Slike kostnader må synliggjøres og inkluderes for å belyse de totale konsekvensene av luftspenn. I tillegg skulle det valg av løsning (jordkabel eller luftspenn) lagt vekt på muligheten for tap av biologisk mangfold. Det kunne også, med fordel, vært gjort et forsøk på å kvantifisere verdien av naturen, da naturen, i seg selv også har en verdi.
- Erfaring fra Bærum-saken: I en lignende sak i Bærum (nettutbygging mellom Bærum og Oslo, representantforslag i Stortinget 2021) ble behovet for samfunnsøkonomiske analyser adressert. Der ble alternativ bruk av jordkabel vurdert som en løsning for å redusere nærføringseffekter og ivareta fremtidig arealutnyttelse. Selv om saken opprinnelig dreide seg om hovedstadsområdet, fremhever den prinsipper som er relevante også for Randaberg. I Bærum-saken kostet jordkabel 1,4 milliarder kroner mer enn luftledning. Dette fordelte seg på ca. 6250 berørte mennesker, tilsvarende 224 000 kr per person eller over 518 000 kr per boenhet innenfor 120 meters avstand fra kraftledningen. En lignende tilnærming i Randaberg kan vise betydelige kostnader for de mange berørte privatpersoner og grunneiere i området, spesielt hvis man også tar høyde for miljøverdi og jordbruket.
- Overførbar lærdom for Randaberg: Selv om boligområdene i Randaberg ligger noe lengre unna enn i Bærum-saken, viser forskning og erfaring at også avstander ut over 120 meter kan medføre tap i eiendomsverdi og jordbruksinntekt. Dersom vi antar at minst 100 personer i Randaberg påvirkes betydelig av løsningen med luftspenn, vil dette alene tilsvare en kostnad på over 200 millioner kroner – omtrent det LNett har beregnet som merkostnaden for jordkabel i stedet for luftspenn. Det er også viktig å bemerke at jordkabel i Randaberg gir tilleggssfordeler, som bevaring av jordbruk og truede arter, som også bør tillegges verdi i analysen.
- Forslag til krav fra NVE: Dersom NVE ikke ønsker å etterspørre en full samfunnsøkonomisk analyse, anmodes det om at NVE sender en detaljert oversikt over antall boenheter innenfor 500 meter fra prosjektets senterlinje.
- Flere aspekter ved nærføringseffekter må belyses og kvantifiseres, herunder påvirkning på boligpriser og jordressurser (Randaberg/Stavanger har noen av landets høyeste boligpriser og mest verdifulle jordbruksarealer). NVE bes også vurdere eksisterende studier av

kraftledningers økonomiske konsekvenser for lokalsamfunn, samt muligheten for å kvantifisere/måle/ verdien av naturen i området, slik at denne kunne vært sammenlignet med andre områder.

2. Valg av luftledning til tross for naturmangfoldhensyn

- Stortingsmeldingens krav: Valget mellom luftledning og jordkabel skal vurderes ut fra helhetlige miljøkonsekvenser.
- Observasjon fra søknaden: Naturmangfoldutredningene indikerer at jordkabel ville eliminere virkninger for mange rødlistede arter som både daglig migrerer og bor i våtmarksysteme (e.g. rødlistede arter som vipe og storspove), samt redusere faren for kollisjon i viktige fuglekorridorer mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Til tross for dette søkes det om luftledning (alternativ 2), med kun fugleavvisere som avbøtende tiltak. På Randaberg siden av Hålandsvannet er det utelukkende søkt om luftspenn til tross for at fuglene flyr også her.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på naturmangfoldhensyn:

- Sterkere vekt på føre-var-prinsippet: Naturmangfoldloven § 9 krever at risikoen for skade på sårbare eller truede arter minimeres. Ved å legge jordkabel på hele strekningen kunne man eliminert kollisjonsfaren for rødlistede arter som vipe og storspove. Dette ville bidra til å oppfylle nasjonale mål om å stanse tap av naturmangfold. Vipe og storspove er fremdeles rødlistede arter på Randabergsiden av Hålandsvannet.
- Avlastning for naturressurser: Luftledninger fragmenterer landskapet og gir permanente økologiske barrierer. Jordkabel ville bidra til å opprettholde sammenhengende områder for naturmangfold og jordbruk, og således vært i tråd med Stavanger kommune sin 'Grønn Plan' som ønsker å beholde et sammenhengende grøntområde fra Hålandsvatnet og til Jåttå.
- Unngå tap av biologisk mangfold: Naturen har en egen verdi, og bør derfor i størst mulig grad bevares. Stadig mer natur bygges ned, dersom et hvert infrastrukturprosjekt og utbyggingsprosjekt dermed vurderes opp mot presedens, vil denne utviklingen fortsette. Vi vil argumentere for at samfunnets betalingsvilje for å bevare natur og friluftsområder er økende og bør reflekteres og vektlegges når nye prosjekter settes i gang (slik som ved valget mellom jordkabel og luftspenn).
- Forslag til endring/krav fra NVE: Det ønskes mer jordkabel, og det bes spesielt om utredning/bruk av jordkabel på strekningen fra Hålandsvannet og opp til Kvernevikveien da det er planlagt doble endemaster. I tillegg ønsket en visuell fremstilling av området hvor kablene kommer opp fra bakken ved Lyngnes.

3. Visuelle hensyn og landskapsbevaring

- Stortingsmeldingens krav: Visuelle inngrep bør vurderes der kraftledninger påvirker viktige landskapsverdier.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden anerkjenner betydelig visuell påvirkning fra luftledningen i store deler av det flate og åpne landskapet ved Hålandsvatnet. Jordkabel vurderes som en løsning for å redusere dette, men ikke anbefalt på hele strekningen grunnet kostnad.

Argumentasjon for hel jordkabel basert på visuelle hensyn:

- Bevaring av nasjonale landskapsverdier: Hålandsvatnet og det omkringliggende området er et nasjonalt verdsatt kulturlandskap. Luftledningens visuelle påvirkning kan forringe opplevelsen og kvaliteten av området både for lokalbefolkning, turister og fremtidige generasjoner.
- Langsiktig investering i bærekraftige løsninger for reiseliv: Området rundt Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet er populære for friluftsliv og rekreasjon. Bevaring av det visuelle landskapet gjennom jordkabel kan styrke områdets verdi som turistdestinasjon og lokal rekreasjonssone.
- Forslag til endring/krav fra NVE: Mer jordkabel, særlig fra Lyngnes og opp til Kvernevikveien da dette strekket er planlagt med doble endemaster og vil være svært nært Hålandsvannet. Av denne grunn ønskes også visuell fremstilling av berørt område ved Hålandsvannet.

4. Sikkerhet og beredskap

- Stortingsmeldingens krav: Beredskap må vurderes, men stortingsmeldingen har ikke sterke føringer for bruk av kabel eller luftledning ut fra beredskapshensyn.
- Observasjon fra søknaden: Selv om jordkabel og luftledning begge har styrker og svakheter, fokuserer søknaden primært på kostnadmessige og praktiske utfordringer med reparasjon av jordkabel i en beredskapssituasjon.

Argumentasjon for prioritert jordkabel ut fra beredskapssynspunkt:

- Robusthet mot værforhold: Med økt frekvens av ekstremvær og særlig vind i kystområder som Rogaland, gir jordkabel en robust løsning mot naturhendelser som vind- og islast.
- Sikkerhetspolitiske hensyn: Luftledning er mer eksponert for fysiske angrep og sabotasje. Jordkabel kan anses som en «hardere» og bedre beskyttet struktur, noe som kan prioriteres dersom dette ses som en kritisk infrastruktur for regionen (f.eks. forsyning til Rogfast og andre store prosjekter).
- Antagelse om raskere mulighet for reparasjon av luftledning er høyst usikker, dette er slik nå, trenger ikke være slik om 30 år.

5. Kostnadsfordeling – Ansvar for å bære merkostnadene

- Stortingsmeldingens krav: Merkostnader for bruk av jordkabel skal primært dekkes av lokale aktører der jordkabel kun ønskes ut fra estetiske hensyn eller lokale preferanser.
- Observasjon fra søknaden: Søknaden prioriterer luftledning på størstedelen av traseen for å unngå at merkostnadene for jordkabel belastes alle nettkunder. Jordkabel brukes kun der Stavanger kommune har akseptert å dekke merkostnadene.

Argumentasjon for full jordkabel uten krav om kostnadsdekning fra kommunen:

- Samfunnsnytte, friluftsliv og miljøhensyn gjelder alle: Dersom jordkabel gir en betydelig miljømessig gevinst, i form av redusert visuell påvirkning, mindre fuglekollisjon og redusert fragmentering av landskap, kan en argumentere for at dette ikke bare er et lokalt anliggende. Gevinsten vil også være i tråd med grunnleggende nasjonale mål for naturmangfold, landskap og samfunnsutvikling. Dermed burde merkostnaden anses som en nasjonal investering som

belastes hele nettet og ikke kommunen alene eller enkelt individer gjennom tapt boligverdi/bruksmuligheter på jordbruksarealer.

- Fremtidige energieffektivitet og robusthet: Jordkabel har lengre levetid og mindre behov for vedlikehold sammenlignet med luftledning. Selv om investeringskostnaden er høyere, kan levetidskostnadene bli lavere over flere tiår. En slik fremstilling kan understøtte at jordkabel er et langsiktig samfunnsøkonomisk valg og ikke bare en estetisk luksus.
- Klima- og sikkerhetspolitiske mål: Det kan også argumenteres for at klimaendringer og sikkerhetspolitiske hensyn, som understrekes i Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17), krever en mindre sårbar infrastruktur. Jordkabel er mindre eksponert for ekstreme værhendelser, saltkorrosjon og målrettede angrep, og dermed kan det være en samfunnsmessig interesse i jordkabler på lengre sikt.

Til slutt vil vi sterkt oppfordre NVE til å vektlegge helhetlige hensyn som naturmangfold, visuelle verdier og samfunnsøkonomi i behandlingen av saken. Vi tror at våre forslag kan bidra til å sikre både lokal trivsel og nasjonale miljømål. Vi takker for muligheten til å komme med innspill i denne viktige saken.

3.25.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Med hensyn til kostnadsestimat for de forskjellige alternativ, og deling av detaljer fra dette, vises det til kapittel 2.3.

Lnett har ikke laget visualisering av kabelendemaster på Lyngnes, da dette ikke var satt konkret krav til i utredningsprogrammet. Det er ca. 150 meter fra mastene til nærmeste bolig. Lnett må detaljprosjekttere mastene før vi ev. kan lage en visualisering.

3.26 Stavanger kommune – 201842140-322

Foreløpig administrativ uttale - Høring av tilleggssøknad - 132 kV kraftledning Krossberg - Harestad

Viser til brev «Høring av tilleggssøknad – 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad» fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), datert 30.04.2025, ref. 201842140-278, med høringsfrist 17.06.2025.

Stavanger kommune ba i epost 21.05.2025 NVE om utsatt høringsfrist for å kunne behandle saken i formannskapet 28.08.2025. I svar fra NVE 30.05.2025, er ny høringsfrist innen utgangen av august, men NVE ønsker en administrativ vurdering innen opprinnelig høringsfrist 17.06.2025.

Dette brevet er en foreløpig, administrativ uttalelse. Saksframlegg og protokoll med vedtak i formannskapet 28.08.2025, vil ettersendes.

Stavanger kommune er positiv til at Lnett nå søker konsesjon for jordkabel Krossberg-Lyngnes i tillegg til luftledning Krossberg-Harestad i trasé K10. Dersom kraftledningen legges som jordkabel

Krossberg-Lyngnes, vil dette være et avbøtende tiltak for naturmangfold, landskap og friluftsliv i et av Stavangers mest brukte friluftsområder. Grunnlaget for innsigelsen kommunen fattet i høringsuttalelsen til konsesjonssøknaden 16.06.2022 (sak 117/2022), vil derfor være løst.

Stavanger kommune har samarbeidet med Lnett om jordkabelutredningen, og har finansiert denne. Utredningen viser at jordkabelalternativet kommer best ut for alle fagtema i konsekvensutredningen, men gir høyest klimagassutslipp når det må legges flere sett jordkabler. Jordkabel er også svært kostbart, estimert til kr 87 mill. i merkostnad, som kommunen har forpliktet seg til å finansiere gjennom avtale med Lnett.

Dersom utfallet av søknaden blir luftledning, bør de negative konsekvensene reduseres mest mulig. For naturmangfold kan avbøtende tiltak være fugleavvisere på ledningene for å ta hensyn til trekkområde og hekkeområde for fugl mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatn. Avbøtende tiltak for landskap, kan være å plassere mastene i god avstand fra krysningspunktene med veier/løyper/stier, og skjerme dem med vegetasjon. Plassering av mastepunkt, anleggsveier og riggområder må også ta hensyn til landskapsverdier og terrengformer, for eksempel unngå mastepunkt på de høyeste landskapspunktene.

Stavanger bystyre fattet 16.12.2024, dette vedtaket:

HØP vedtak, unntaksbestemmelser energiloven

- **Beskrivelse**
- Stavanger kommune vil be Lnett be NVE gjøre en ny vurdering om unntaksbestemmelsene i energiloven må gjøres gjeldende (dvs. kabler i stedet for luftspenn) i lys av de nye konsekvensutredningene som ble ferdige i 2024, etter NVE sin forrige vurdering til Lnett i 2023.
- De nye konsekvensutredningene viser mer negative konsekvenser for luftledning i forhold til jordkabler når det gjelder jordbruk, kulturminner, friluftsliv og reiseliv, og stor negativ konsekvens (kode rød) for naturmangfold. Hvis NVE gir Lnett konsesjon til å bygge ut strekningene med luftspenn vil Stavanger kommune anke saken inn til Energidepartementet og påberope seg lignende ulemper som førte til jordkabler i stedet for luftspenn mellom Hamang i Bærum og Smestad i Oslo.
- Stavanger kommune vil parallelt med behandling av Lnetts konsesjonssøknader kontakte sentrale myndigheter for å komme i dialog om en endring av anbefalingene om luftspenn og økonomisk kompensasjon for traseen(e) som legges i kabler pga. lokale vedtak.
- Politisk behandling: Behandles administrativt ,
- **Ansvar:** Byutvikling, sendes et brev

Som følge av vedtaket forbereder kommunedirektøren en henvendelse til NVE for å legge fram kommunen sitt syn på bruk av unntaksbestemmelsene for luftledning i regionalnettet og økonomiske konsekvenser av lokale vedtak om jordkabel.

Det er bred politisk enighet om at jordkabel/sjøkabel skal prioriteres for å ta vare på natur- og samfunnsverdier, og at kostnaden ikke skal legges på kommunens innbyggere. Stavanger er en av de

største bykommunene i Norge med ca. 150 000 innbyggere. De fleste bor innenfor byområdet på et begrenset areal, der tilgang til friområder er begrenset og under press. Jordkabel vil kunne redusere negative konsekvenser for disse arealene.

Stavanger kommune mener unntakspunkt for bruk av luftledning i regionalnettet i Meld. St. 14 (2011–2012)4, «Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet», praktiseres for strengt og bør justeres, og at prisforskjell mellom luftledning og jordkabel alene ikke bør være avgjørende for konsesjonsvedtaket. Med bakgrunn i dette kan et eventuelt vedtak om konsesjon for jordkabel bli påklaget dersom vedtaket innebærer at nyttehaber må finansiere merkostnaden.

Med hilsen

Gunn Jorunn Aasland, Direktør By- og samfunnsplanlegging

Saksbehandler: Elisabeth Kastellet

3.26.1 Kommentar fra Lnett

Uttalelsen skal behandles politisk i Stavanger kommune før den er endelig. Kommunen har fått frist til 31.08.2025 for endelig uttalelse. Nedenfor har Lnett gitt foreløpig kommentar til uttalelsen.

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

Lnett har foreslått å benytte fugleavvisere på topplinen i hele strekningen for ny luftledning. Dette kan utvides til også å gjelde for strømførende linetråder i ønskede områder, typisk fra Krossberg til Lyngnes, dersom det blir aktuelt med luftledning her.

Mastene er i stor grad plassert, og endring av vinkelpunkter vil påvirke traseen. Avbøtende tiltak med vegetasjon for å skjerme tiltaket er foreslått spesielt langs turveier, jf. kapittel 2.2.4.

3.27 Gard Maskin – 201842140-323

Hei!

Viser til høring av tilleggssøknad – 132 kV kraftledning Krossberg-Harestad.

Vi ønsker på vegne av Gard Maskin AS å gjøre oppmerksom på nye næringsarealer på Talgje (Finnøy), Ladstein (Finnøy) og Hanasand (Rennesøy) med et betydelig behov for strøm.

Se vedlagte kommuneplaninnspill for nærmere informasjon for Talgje og Ladstein. Hanasand er regulert (Områderegulering for Hanasand næringsområde og plan-ID 2013001).

Vi ber om at disse arealene prioriteres og hensyntas i den videre planleggingen av strømnettet.

Ta kontakt ved behov for ytterligere informasjon og ved evt. kommentarer.

Vennlig hilsen

Benjamin Pettersen, teknaconsult

Vedlegg:

1 Kommuneplaninnspill, datert 30. mai 2025, sendt Stavanger kommune v/ planavdeling, vedr. næringsområde på Ladstein.

2 Kommuneplaninnspill, datert 30. mai 2025, sendt Stavanger kommune v/ planavdeling, vedr. næringsområde på Talgje.

3.27.1 Kommentar fra Lnett

De aktuelle områdene er ikke i forsyningsområdet til Harestad transformatorstasjon. Kraftledningen fra Krossberg til Harestad planlegges videreført til Nordbø og Finnøy på sikt. Kapasiteten til ledningen vil være betydelig høyere enn dagens, og er dimensjonert ut fra prognoser basert på kjente planer og tips i området. Lnett har egne prosjekter for Harestad–Nordbø og Finnøy–Nordbø som det skal søkes konsesjon for og der NVE vil behandle dem med blant annet høring og anledning til å gi uttalelser til planene.

3.28 Motvind Norge – 201842140-324

Sak. Høringsuttalelse 201842140. Høring av tilleggssøknad - 132 kV kraftledning Krossberg–Harestad

Motvind Norge (Org nr. 923 421 068) er en demokratisk og medlemsstyrt organisasjon med over 22 tusen medlemmer. Vi takker for muligheten til å komme med høringsinnspill.

I høringsbrevet til NVE datert 30.04.2025 står det:

«De søker nå kun om én trasé mellom Krossberg og Harestad, omtalt om K10 i den opprinnelige søknaden. Lnett søker både om et alternativ med luftledning på hele strekningen og et alternativ med jordkabel mellom Krossberg og Lyngnes.»

I søknaden fra Lnett fra februar 2025 står det:

«I ettertid er det gjennomført en kabelutredning for Randaberg og Stavanger kommuner, og det er inngått finansieringsavtale med Stavanger kommune for jordkabel fra Krossberg transformatorstasjon til Lyngnes, rett nord for Hålandsvatnet. «

«Derfor søkes det nå konsesjon om følgende (Lnett prioriterer de løsningene som er markert med fet skrift):

1. To 132 kV kraftledninger Krossberg–Harestad

1. Jordkabel fra Krossberg til Lyngnes og deretter dobbelkurs luftledning i trase K10 til Harestad

2. Dobbeltkurs luftledning fra Krossberg til Harestad i trase K10»

«Løsningen med jordkabel til Lyngnes prioriteres under forutsetning om at Stavanger kommune betaler merkostnaden for jordkabel sammenlignet med luftledning, iht. avtale om kostnadsdekning.»

Vi forstår det slik at Lnett sitt prioriterte alternativ består av ca 1 km jordkabel i Stavanger kommune og ca 4 km luftledning i Randaberg kommune. Grunnen til Lnett sitt valg er at Stavanger kommune vil

betale ekstrakostnadene for jordkabel, mens Randaberg kommune ikke har mulighet til å betale ekstrakostnadene ved jordkabel.

Natur og miljøkonsekvenser

I Lnett sine vurderinger kommer det fram at de negative miljø og naturkonsekvensene er mye større ved luftledning enn ved jordkabel. Likevel velger Lnett bare å søke om konsesjon for jordkabel i Stavanger kommune. I Randaberg søker Lnett om konsesjon for luftkabel selv om de negative konsekvensene er store. Begrunnelsen er at Randaberg kommune ikke vil betale ekstrakostnadene.

Tabell 16 Oversikt over økologiske funksjonsområder fra fagnotat

ID	Delområde	Luftledning (1.1-1.1.1-2.0)		Jordkabel	
		Påvirkning	Konsekvens	Påvirkning	Konsekvens
ØF1	Hekkeområde for flere par med vipe	Forringet	Alvorlig	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF2	Viktig trekkorridor mellom Hålandsvatnet og Stokkavatnet	Forringet	Alvorlig	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF3	Hålandsvatnet som kjerneområde for fugl	Noe forringet	Noe	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF4	Hekkeområde for flere par med vipe	Forringet	Alvorlig	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF5	Skogholt med betydning for fugl	Forringet	Middels	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF6	Hekkeområde for flere par med vipe	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF7	Hekkeområde for flere par med storspove	Noe forringet	Noe	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF8	Hekkeområde for flere par med vipe	Forringet	Alvorlig	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF9	Hekkeområde for flere par med vipe	Noe forringet	Noe	Ubetydelig	Ubetydelig
ØF10	Kjent hekkeområde for spurvefugl	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig

Dette viser at Lnett kun hensyntar konsekvensene for naturen hvis noe andre betaler regningen. Det er en svært urimelig forskjellsbehandling av naturen i to nabokommuner.

Energiloven

I innledningen til energiloven står det:

«Formålet med loven er å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Her står samfunnsøkonomiske beregninger sterkt, men det skal også legges vekt på andre, ikke-kvantifiserbare hensyn som natur og miljø.»

Siden loven gjelder likt for alle kommunene i Norge, har ikke Lnett og NVE som konsesjonsgiver mulighet til å gjøre forskjellige samfunnsmessige, natur og miljø vurderinger basert på en administrativ grense mellom to kommuner.

Oppsummering

Motvind Norge mener derfor at hele strekningen fra Krossberg til Harestad må legges som jordkabel. Bare på den måten blir naturen og miljøet beskyttet på best måte.

Med hilsen

Bjarne Jensen, saksbehandler

John Fiskvik, Styreleder i Motvind Norge

3.28.1 Kommentar fra Lnett

Luftledning er standarden for nye kraftledninger i regionalnettet. Vi viser til kapittel 2.2 vedrørende bruk av jordkabel som alternativ til luftledning.

3.29 Renate Lindås – 201842140-325

Hei:)

Jeg heter Renate Johnsen Lindås og bor på Høyehaugen 54 og 58. Eiendom 62/14.

vi har en liten gård. Med for lite jord til dyrene våre. Derfor ber jeg om dere kan vær så snill å ikke ta mer jord av oss

Ser som det er planlagt i dag fra lnett, at det kan berøre oss litt på nederste myr/mark.

Men hadde vært fantastisk om dere fikk satt det over til naboeiendom, der det er skog.

Tror det er selvig sin eiendom. Er det mer jeg skulle hatt skrevet eller forklart hadde det vært supert om du/dere tar kontakt med meg :))

Vennlig hilsen Renate

3.29.1 Kommentar fra Lnett

Det aktuelle mastepunktet er første mastepunkt etter kryssingen av eksisterende 50 kV luftledningen. Her vil ny luftledning ha en overgang fra planoppheng til vertikaloppheng. Lnett vil ta med uttalelsen videre i detaljering av prosjektet og se på muligheten for å justere masten som foreslått. Det må også avklares nærmere med grunneier for naboeiendommen som da vil bli berørt.

3.30 Rogaland fylkeskommune

Det er foreløpig ikke mottatt utkast til uttalelse fra fylkeskommunen. De har fått utsatt frist til 28.08.2025 med å levere endelig uttalelse.